Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэ гарана | № 71 (14091) | 1973 оной мартын 25, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

...үхэсоюзна мүрысөөндэ
...баадагшын үгэ

В. П. ПАРОМОНОВ,
Хурамхаанай леспромхозой ...бага комплексно бригадын бригадир

ҮДЭР БҮРИ УЛАМ ЭРШЭТЭЙГЭЭР

...бан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы ...бүри эдэбхитэйгээр ажаллажа, ...гаргашатайгаар ехэ продукци бү... гаргаха гэһэн парти, правительст... уряае хүдэлмэришэд халуунаар ...эд, шэнэ социалис уялгануудые

...най Хурамхаанай леспромхозой ...од ажалай бүтээсые улам дээшэ... гэжэ шиидэһэн юм. Энээнэй ...байгша оной даабариһаа гадуур ...кубометр модо бэлэдхэхэ уялга ...һэмди. Уялгаяа дүүргэхын тула ...й эмхидхэл һайжаруулха, халаа... даабари заатагүй дүүргэхэ гэжэ бул... оролдонобди. Тиихэдээ шэнэ онол ...оньһон техникэ хэрэглэхэ хэрэгтэ ...анхарал табигдана. Леспромхозой... модошод байгша оной түрүүшын ...һарын даабариһаа гадуур 2100 ку... модо бэлэдхэжэ, амжалта туй...гахэр.

...рт габшагай һара гэжэ соносхогдо... Тиимэһээл энэ һара соо эршэмтэй... хүдэлжэ гараха болонолди даа. ...до хүдэлхэдэ хамаг юумэн хүнэй ...н соо болодоггүй юм. Заримдаа ...ор эбдэршэхэ. Саг дары заһабарил...хэдэ хэрэгтэй запчасть, зэр зэмсэ... дуталдаха. Тиибэ яабашье, урдахи ...тоёо дүүргэхэ хэрэгтэй, арадай ...н һалбаринуудые модоор хангаха ...оролдохо ёһотойбди. Манай брига... хүдэлмэришэдтэ һарадаа 2400 ку...р модо бэлэдхэхэ даабари үгтэн... Энэ даабаряа дүүргэхын тула бри...най хүбүүд ехэ эдэбхи үүсхэл, ...олго гаргана гэжэ хэлэхэ эрхэтэйб. ...мэриин минута. секунда бүхэнии е ...тайгаар хэрэглэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. ...гадымнай модошод 1970 ондо 48 ...н кубометр модо бэлэдхэжэ, ...ЖХ-гай бронзо медаляар шагнагдаа ... Удаадахи 1971, 1972 онууд соо ...дээрэнь 91 мянган кубометр модо ...эһэн байнабди. Энэ бүхы амжал... тиимэ бэлэхэнээр туйлагдаһан ...аб даа.

...эдни ажалдаа харюусалга ехэтэй... хандадаг. Мүнөөдэр һайнаар хүдэ...аа, үглөөдэр бүри эрхимээр хүдэл... зорилго урдаа табина. Тракто... Николай Алексеевич Субычевые ...к үгыт! Трактор жолоодохо, модо ...ажал тэгшэ һайнаар дүүргэжэ ...аг. Ямаршье хүдэлмэри даалгажа ..., гэдэргээ таталдажа байдаггүй. ...унист Леонид Алексеевич Шульгин ...соогоо 150—160 кубометр модо ...шададаг. Теэд ганса модо отол...раад байдаг бэшэ ааб даа. Чоке...то туһалалсадаг, үгышье һаа, һү...рина, модоной гэшүүһэ сэбэрлэ...шалтай юм. Хүдэлмэришэд нигэ...он ондоо мэргэжэл шудалаад хү...ээ, үндэр бүтээсэ туйлаха арга бо...той байна бшуу.

...эр байгша оной түрүүшын хоёр ...соо 8116 кубометр модо бэлэдхээ ... Март һара соо 4300 кубометр ...бэлэдхэхээр шиидэнхэйбди. Тии... леспромхоз соогоо түрүү һуури ... социалис мүрысөөндэ эрхимлэ...онобди. Мүнөө үдэртөө дунда зэр... 160—170 кубометр модо бэлэдхэ...нхайбди. Мартын 7-ой үдэр 210 ...трто хүргэһэн байнабди.

... ганса манай бригадын модошод ...эбүтээсэ түйладаг бэшэ. Васи... Степанович Щукинай бригадын мо... эрхим ажалаараа үнинһөө ... суурхана. Эдэнэр бидэнэртэл ... халаан хахад соо ажалаа эмхид... һарадаа 2400 кубометр модо бэ... даабаряа 3800—3900 кубо... хүргэжэ бэшэнэйнгээ дундаһаа ...алгардаг.

...лай түрүүшүүл манай леспром... олон юм гээд дээрэ хэлээ һэм. ...та ямар аргаар туйлагданаб гэ... ажалай саг зүбөөр хэрэглэгдэнэ, ... һайнаар ашаглагдана. Һүүлэй ... леспромхоздомнай модо таллуу...рэхэ ТТ-4 түхэлэй шэнэ трактор... модо отолхо «Урал-2» хюрөөнүүд ... байнхай. Энэ техникые бүтээсэ ...ээр ашаглахын тула ажалаа зү... эмхидхэхэ ушартай бологдоно. Лес...здомнай 12 хүнһөө бүридэһэн ба...мплексно бригаданууд эмхидхэгдэ-

жэ эхилээ. Энэ бригадые Ибрагим Сагатдинов хүтэлбэрилхэ болобо. Энэ хүмнай олон жэл ойдо хүдэлһэн, дүршэлтэй, ажалша бэрхэ хүн юм. Тэрэнэй даадаг бригадын хүдэлмэришэд һара бүри 3500—3600 кубометр модо бэлэдхэдэг байһан. Тиимэһээл шэнэ бригада хүтэлбэрилхэ харюусалгатай даабари Ибрагим Сагатдиновта үгтэбэ. Энэ бригадада урданай мэтэ 5—6 хүн бэшэ, харин арбан хоёр хүн хүдэлхэ юм. Эдэнэр нэгэ трактораар бэшэ, харин ТТ-4 түхэлэй хоёр трактораар үдэр бүри арбан нэгэн час соо модо таллуулан шэрэхэ болоно. Томодхогдоһон бригадын хүдэлмэришэд үдэр бүри 210—220 кубометр модо бэлэдхэхэ арга боломжотой гэжэ тоологдонхой. Түрүүшынь үдэрнүүдэй ажалайнь дүнгүүдые хараад үзэхэдэ, яһала баясамаар.

Үйлэдбэридэ шэнэ юумэ нэбтэрүүлхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ юм. Олон бэрхэшээлнүүд дайралдадаг. Модо бэлэдхэхэ шэнэ арга манай леспромхоздо һуурижаха бэзэ гэжэ һанагдана. Тиигэбэл хүдэлмэришэн бүхэндэ хубаажа харахада, 12 кубометрээр ехэ модо бэлэдхэхэ арга боломжотой болохобди.

Манай леспромхозой модошод үнгэрһэн жэлэй туршада хүн бүридэ 1080 кубометр модо бэлэдхэжэ, «Забайкаллес» комбинат соогоо һайн үрэ дүн туйлаһан юм. Теэд бидэнэр энээгээр һанаагаа амарна бэшэ ха юмбибди. 1975 ондо хүн бүридөө 1200 кубометр модо бэлэдхэхэ социалис уялга абаа гээшэбди. Энэ хараа зорилгонуудаа бэелүүлхын тула шэнэ арга хэрэглэжэ, улам эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байнхайбди.

Леспромхоздомнай долоон хүнһөө бүридэһэн 11 бригада тоологдоно. Эдэнэр бултадаа бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан юм. Мүнөө бригадануудай коллективүүд халаан бүриин даабари үлүүлдэг болоо. Мүрысөөн эдэнэртэ дали үгэһэн хэбэртэй. Шадабари мэргэжэлээ туршан, амжалта туйлажа байна.

Бүришье үндэр амжалта туйлаха арга боломжо бидэнэртэ бии. Теэд зарим тэды дутагдалнууд һаад хэнэ. Жэшээлхэдэ, бидэнэр тракторнуудаа дулаан гараж соо хонуулнабди. Теэд гаражнай модо бэлэдхэдэг газарһаа 3 модоной зайда оршоно. Модо бэлэдхэдэг участогта хүрэжэ ерэтэр, ехэ саг миин һалана. Модо бэлэдхэхэ участогууднай оройдоол 5 гектар хубаагдана. Эндэ ехэдээл һаа, долоон хоног соо модо бэлэдхээд, шэнэ участогта зөөжэ ошохо болгдоно. Нэгэ газарһаа нүгөөдэдэнь нүүжэ ябаһаар ехэ сагаа миин һалгаанабди. Энэ бүхы дутагдалнуудые усадхаа һаа, бидэнэр хүн бүхэнэй бүтээсые 1200 кубометртэ хүргэжэ шадахабди.

Бидэнэр юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ 45 мянган кубометр модо бэлэдхэхээр уялга абаабди. Энэ хүсэл зорилгоёо бэелүүлжэ, бүхэсоюзна мүрысөөндэ эрхимлэхын тула оролдонобди.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨН

ОЛОНХИ ТЕХНИКЭНЬ БЭЛЭН

Уланай механизаторнууд хабарайнгаа тарилгада муу бэшээр бэлдэжэ байнхай. Тус ажахыда бии байгаа 45 тракторай 24-ниинь заһабарилагданхай. Бэшэндэнь техническэ харууһалга хэгдэжэ, жэжэ божо заһабарилгада ороод гараһан байха юм. Гадна сеялкэ, плуг болон культиваторнуудай олонхинь бэлэн болгогдобо.

— Заһабарилагдаадүй байһан 7 сеялкэ, 6 плуг, 8 культиватор һаядаа бэлэн болгогдохо,— гэжэ колхозой главна инженер Илья Будажапович Тогошиев хөөрэнэ. — Заһагдаһан машинануудай шанарынь яһала һайн. Газарай хүрьһэ урбуулхагүй «КПГ-250», «КПП-2,2», «КШ-3,6» түхэлэй культиваторнуудаар газараа элдүүрилхэмнай. Тиимэһээ культиваторнуудые заһабарилгада анхаралаа ехээр хандуулнабди.

Колхозой түрүү механизатор-коммунистнууд Д. Б. Ахадаев, З. Ш. Аранзаев, мүн суута механизаторнууд Э. Л. Дугаров, Б. М. Бадмаев, залуушуул Д. Доржиев, Б.-М. Бадмаев, Г. Ринчинов гэгшэд үнэн шударгыгаар ажаллана. Энэ ажахыда мүнөө 52 механизатор хүдэлмэрилжэ байна.

— Мүнөө трактористнуудые һургажа байнабди,— гэжэ главна инженер хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Ехэнхидээ сэрэгэй албанһаа табигдаһан, дунда һургуулияа дүүргэһэн хүбүүд механизаторай курсада һурана. Апрелиин 1-дэ һуралсалай хэшээл дүүрэхэ юм. Тиигэжэ хабарай тарилгын үедэ, тракторнуудай хоёр халаанда хүдэлгэгдэхэнь.

Шэниисын 8 мянган центнер үрэһэн сэбэрлэгдэжэ, пэгэдэхи, хоёрдохи классай шанарта хүргэгдөө. Гурба мянган центнер обёосой 2600 центнерынь тарилгын шанарта хүргэгдөө.

Нёдондо гектар бүриһөө 14,6 центнер ороохо хуряажа, гүрэндөө таряа тушааха түсэбөө 4 дахин дүүргэһэн байха юм. Харин мүнөө жэлдэ энэ ажахын механизаторнууд тарилгын гектар бүриһөө 15 центнер ороохо хуряажа абахаар шиидэнхэй. Тэдэнэй зориһон хэрэгээ бэелүүлхэ байһандань этигэмээр.

Б. ЯБЖАНОВ.

Баргажан.

ХОНИШОДОЙ СЭДЬХЭЛ ТЭНИГЛЭН

Фоторепортаж

Мори шарга дээрэ үбһэ ашаһан хонишон эхэнэр урдаһаамнай энеэбхилһээр гаража ерэбэ.

— Зай. Цырен-Дулма Эрдынеевна, һонимнай юуб. Хонидоо эдеэллэхэ гэжэ ябанагүт? — гэжэ бидэнтэй суг ябаһан Эрхирэгэй совхозой директор С. В. Сониев ажахынгаа эхэ хонидой отарые даагша Дармаевада хандаба.

— Һайн даа. Түл түрэсэмнай барагтай болоно байна. 624 эхэ хонидһоо 560-аад хурьган мүнөөдөө абтаба,— гэжэ хонишон эхэнэр харюусана.

Хашаа соо байһан хонидынь бултадаа хүшэ шадалаар һайнууд. Түрэһэн, түрэхэ ойртоһон хонидынь ами аминдаа хаамагууд соо хаагданхай, үбһөөр яралгүйхэн эдижэ байхань харагдана. Хонидойнь

эдихэ үбһэн хорёо соогоо зөөгдэжэ аятай зохидхоноор ябталаатай, хэдэн һүри сомоонууд харагдана.

— Хонидтотнай хүрэхэ үбһэн яһала бии бшуу. Хэды һүри гээшэб? — гэжэ һонирхоходо:

— Үшөөшье ехэ үбһэн байха һэн. Харин совхозоймнай хонишод өөһэдынгөө дураар нилээд ехэ үбһэ ажахынгаа ондоо малшадта үгэһэн юм. Жэшээнь, Цырен-Дулма Эрдынеевна тус тустаа 60—70 центнер болохо аяар зургаан һүри үгөө бэлэй,—гэжэ нүхэр Сониев хөөрэнэ.

Хонишон Дармаевагай отарын хонишод зунай үедэ сабшалан бэлшээриеэ һайнаар харууһалжа, 70-аад гектар газар дээрэһээ 1300 центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа абаһан байгаа. Тэрэнь отарын хонидто хүрэхынгөө хажуугаар, ниитын малда хубаари болоһон. Хаанаһаа иимэ ехэ үбһэн абтаа юм гэхэдэ, отарын хонишод үбэлэйнгөө буусада үтэгжүүлгэ ехээр хэжэ шадаһан байгаа.

Тиигэжэ гектарай хори шахуу центнер һайхан үбһэ хуряажа абаһан байха юм.

Гэхэтэй хамта, үнгэржэ байгаа үбэлжэлгэ Эрхирэгэй совхоздо жэгдэ һайн бэшэ. Зарим фермэ, отарануудтань бэрхэтэй байдал тохёолдонхой. Тиибэ яабашье һаань, ажахын малшан бүхэн харууһалжа, байһан малаа гарза хоролтодо оруулангүй, үбэлые дабаха зорилго урдаа табиһан.

— Хурьгадаа харахадаа һанаамнай яһала амаранхай. Үлэһэн жараад хонидни мартын һүүл багаар хурьгалха,— гэжэ ахалагша хонишон хэлэнэ.

Хурьгадайнь байра соо — ариг сэбэр, дулааншье. Модон пол дээрэнь хибэдэһэн, хохир тараагдаһан хадаа агаарынь сэбэр, хуурайшье. Цырен-Дулма Эрдынеевнагай отарын байрладаг нютаг намаглиг газар. Үбэл дунда, илангаяа хабартаа булагай уһан дэлбэрхэдээ, хонидой, хурьгадай байра соо хүнэй орохын аргагүй, шабар шабха болгожорхидог. Совхозой директор С. В. Сониев хонишодой эдэ гомдолые анхаралтайгаар шагнажа, зүб шиидхэбэри абаһан байна. Тиигэжэ хурьгадай байра соо хабтагай дэлтэгдэһэн жаахан пеэшэн тодхогдоһон байгаа. Мүнөө хурьгадай байра соо табигдаһан пеэшэнһээ ута хоолойгоор дулаан агаар нэгэ жэгдээр тарана. Энээнэй ашаар хурьгадайнь байра дулаан болоһон, хурьгадшье гарзалхаяа болиһон байха юм.

Нүхэр Дармаевагай отарын хонишод түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ 100 хонин бүриһөө 95 хурьга абажа, ондо орохо зорилго урдаа табинхай.

Мүнөө эдэнэрэй абаһан хурьга, тобир тарган хонидыень харахада, Цырен-Дулма Эрдынеевна, мүн тэрэнэй туһалагшад ерэһэн Л. Д. Шойжамсуева, М. А. Маланов гэгшэд хэлэһэндээ хүрэжэ, һарбайһанаа абаха бэзэ гэжэ һанагдаа һэн.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Загарайн аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишод Ц-Д. Э. Дармаева, М. Д. Шойжамсуева гэгшэд ажал дээрээ. Хурьгадай хорёо соо.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

НАГ ШЭБХЭ ГАРГАНА

Нүхэр Саранинай хүтэлбэрилдэг лугомелиоративна отряд үбэлэй һарануудта сабшалан дээрэ хоёр мянга шахуу тонно наг шэбхэ гаргажа тарааба. Наг шэбхэ ашаха түхеэрэлгэ совхоздо дуталдана. Тиихэдэнь эндэхи механизаторнууд һүри сомодог түхеэрэлгэ хэрэглэнэ. Энэ түхеэрэлгын шүдэнүүдые богони, олон болгоһоной ашаар тэдэнэр наг шэбхэ түргэн ашадаг болонхой.

Нуга сабшалан һайжаруулха габшагай хоёр һара соносхогдобо, 6 трактор сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргана. Мүн энэ хугасаада гектар бүридэ 2 центнер мочевинэ оруулагдахаар хараалагдана. Ажахын механизаторнууд сабшалан, таряалан дээрээ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр гаргажа, үбһэ ногооной, ороохо таряанай ургаса эрид дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго урдаа табиба.

Б. АЛЕКСАНДРОВ.

Ярууны совхоз.

...И. БРЕЖНЕВ САДДАМ ХУСЕЙНТЭЙ УУЛЗАБА

...СР-тэ хани ёһоор айл... ерээд байһан Араб ...лис дэбжэлт ы н ...С) гэдэг партиин нюта...хүтэлбэриин Генеральна ...иин орлогшо, Ира...спубликын Революци...омандованиин Соведэй ...гшын орлогшо Сад... Хусейнтэй КПСС-эй ...й Генеральна секре... Л. И. Брежнев мартын ... уулзаа.

...н барисаан, харилсаа ... тухай совет-ирак ...рой үндэһөөр Советскэ ... ба Ирагай Респуб... хоорондохи харилсаа... хүгжөөхэ асуудал... хани халуун оршон ...да үнгэрһэн хөөрэл... үедэ зүбшэн хэлсэг... Тэрэшэлэн империа... шэнэ түхэлэй коло... эсэргүүсэн ара... национальна, бэеэ ... байдалай ба со... дэбжэлтын түлөө ... хамтынгаа зорилго-до үндэһэлэн, КПСС-эй ба Ирагай БААС партиин хоорондохи холбоо хүгжөөхэ асуудалнууд мүн лэ хаража үзэгдэһэн байна.

Дүтын Зүүн зүгтэ Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгын үргэлжэлүүлэгдэжэ, империализмын ба харгис хүсэнүүдэй һүйдхэлтэ ябуулганууд бүри эдэбхитэй боложо байһантай дашарамдуулан, энэ райондохи байдал тухай һанамжануудаа тэдэнэр мэдэлсэһэн байна. Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгаһаа уламжалан, эзэмдэгдэһэн араб газар нютагуудай хүсэдөөр лэ сүлөөлэгдөөд байбал, Дүтын Зүүн зүгэй асуудалнуудые таарамжатай зүбөөр гүримшуулжа, Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал тогтоожо болоно гээд онсолон тэмдэглэгдээ.

Бүхы һалбаринуудай талаар совет- ирак хани ёһоной харилсаануудай һайнаар хүгжэжэ байһанда гүнзэгыгөөр һаналаа хананги байһанаа мүн хоёр оронoй аша туһада, Дүтын Зүүн зүгтэхи эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай аша туһада тааруугаар эдэ харилсаануудые саашадань хүгжөөхые хамтадаа эрмэлзэжэ байһанаа, хоёр тала элирхэйлэн мэдүүлһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай аппарадай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ Е. М. Самотейкин, тэрэшэлэн БААС партиин нютагай хүтэлбэриин гэшүүд, революционно командованиин соведэй гэшүүн, Ирагай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министр Муртада Саид Абдель Баки, БААС партиин нютагай хүтэлбэриин гэшүүн революционно командованиин соведэй гэшүүн Мухаммед Фадыль хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

(ТАСС).

СССР-эй БЭЛЭДХЭЛЭЙ МИНИСТЕРСТВЫН ПРЕДПРИЯТИНУУД БА ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ КОЛЛЕКТИВҮҮДЭЙ СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1972 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зориглоһон, СССР-эй Бэлэдхэлэй министерствын предприятинууд ба организацинуудай хүдэлмэришэд, инженер-технигүүд, алба хаагшад 1973 оной арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ нэмэлтэ арга боломжонуудые бэдэржэ олоод, доро дурсагдаһан социалис уялгануудые абаба:

Үрэһые эрхим шанартайгаар бэлдэжэ, хабарай ба намарай тарилгын районуудта тэдэниие зөөжэ абаашалгые хангаха.

Элеваторнууд, таряанай складууд, таряа хатаадаг газарнууд, автомобильна ба вагонно шэгнүүрнүүдые, бусад зүйлнүүдые ехээр заһабарилха түсэбые болзорһоонь урид, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ, шэнэ ургасын ороохо таряа тушаажа абаха техническэ баазые бэлдэлгые тогтоогдоһон болзорһоонь 10 үдэр урид дүүргэхэ, таряа бэлэдхэлэй эхилхэ хүрэтэр ажалһаань болюулжа ба ажалһаань һамшуулангүйгөөр 75 мянганһаа үсөөн бэшэ мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые бэлдэхэ.

Шахтна зерносушилкануудые һэльбэн шэнэдхэжэ, ороохо таряа газаар хатааха онол арга хэрэглэдэг болохо, тингэжэ тэдэнэй хүсые ниитэ дээрэнь часай 1550 тонноор нэмээхэ.

Колхоз, совхозуудһаа тушаагдаһан бүхы ороохо таряае түхэреэн сүүдхын турша соо һаадгүйгөөр тушаажа абалгые, тэдэниие сэбэрлэжэ, оройдоошье гутахагүйгөөр хадагалалгые хангаха.

Гурил ба холимол тэжээл гаргаха арадай ажахын түсэбые декабриин 27 хүрэтэр, хүрпээ — декабриин 30 хүрэтэр дүүргэхэ. Гурил, хүрпээ болон холимол тэжээл гаргалгын ургалтын 90-һээ үсөөн бэшэ процентые ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар хангаха. Технологическа онол арганууды нарижуулһанай түүхэй эд хэрэглэлгые һайжаруулһанай ашаар түсэбһөө гадуур 350 мянган тонноһоо бага бэшэ эрхим сортын гурил гаргаха.

Продукциин өөрын үнэ хямдаруулһанай, эрьесын гаргашые бага болгоһоной ашаар 30 миллион түхэригһөө бага бэшэ ашаг олзо түсэбһөө гадуур оруулха.

Капитальна барилгада мүнгэ һомолхо ба барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэбые декабриин 28 хүрэтэр дүүргэхэ. Ашаглалгада үгтэхэ ёһотой элеваторнуудай, тээрмэнүүдэй хүрпээгэй ба холимол тэжээлэй заводуудай барилганууд тушаа тусгаар анхарал оролдолго гаргаха. Шэнэ предприятинуудай ашаглалгада үгэхэ талаар нормолон тогтоогдоһон болзорнуудые хорооход.

Түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриин хүдэлмэри оньһожоруулха ба автомадаар зэбсэглэхэ жэлэй түсэбые декабриин 1 хүрэтэр, шэнэ түхеэрэлгэнүүдые, машинанууд болон приборнуудые ухаалан зохёохо, туршажа үзэхэ ба нэбтэрүүлхэ түсэбые декабриин 15 хүрэтэр дүүргэхэ.

Түлишые нэгэ процентһээ бага бэшээр, электрын элшэ хүсэ хоёр процентһээ бага бэшээр алмаха.

СССР-эй Бэлэдхэлэй министерствын эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд хадаа юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлые ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлажа тэмдэглэхын тулада бүхы хүсэ шадалаа эрдэм мэргэжэлээ, дүй дүршэлөө зорюулха, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэдэ өөһэдынгөө оруулдаг туһа нэмэрие арьбадхаха гэжэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедые, Совет правительствые найдуулна.

Социалис уялганууд предприятинууд ба организацинуудай коллективүүдээр абтаад, СССР-эй Бэлэдхэлэй министерствын коллегиин, Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай профсоюзай ЦК-гай президиумэй хамтын үргэн заседани дээрэ һайшаагданхай.

Үүсхэл гаргаһан ажахыда

МҮРЫСӨӨГӨӨР ДАЛИЖАҺАН МАЛШАД

«Шахажа байһан үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 900 граммһаа доошо бэшээр нэмээжэ, 1973 оной нэгэдэхи кварталда гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ зорилго урдаа табинабди».

(Бэшүүрэй аймагай Бодонгуудай совхозой малшадай социалис уялгануудһаа).

Эрээлжын дабаа дабадахада Хонхоло нютаг болодог. Анхан сагһаа хойшо мал ажал эрхилдэг байһан элинсэг хулинсагайнгаа үг залгаһан хүдэлмэришэ бэрхэ зон энэ тосхондо ажаһуудаг. Үбэлэй һарануудта үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдөө дунда зэргээр 900 граммаар нэмээе гэһэн уряатайгаар республикынгаа малшадта хандаһан Бодонгуудай совхозой дирекци, партком, рабочком социалис уялгын хуби заяа шиидхэхэ харюусалгатай хэрэгые имагтал эндэхи зондо даалгаа бшуу.

Казахай сагаан толгойто гэжэ суурхаһан мяхалиг үүлтэрэй дүрбэн гүүртэ (хабартаа үшөө нэгэ гүүртэ нэмэхэ), тиихэдэ нютагай һайжаруулагдаһан үүлтэрэй зургаан гүүртэ Хонхоло нютагта байрланхай. Хамта 900-гаад үнеэд туга... харууһалагдана. Үшөө һаамхай үнеэдэй нэгэ гүүртэ бии.

...Хонхоло нютаг. Тосхоной урда захада малай ехэ байра тэбхын сайрана. Үглөөһөө үдэшэ болотор эндэ ажалай охин бууранагүй. Улаан булангай дэргэдэ ута ургын узуурта үргэгдэһэн улаан туг намилзажа, түрүү хүнэй соло дуудан даллаһандал үзэгдэнэ. Тугай дорохоно тэбхэрхэн хүрёэ соо мүрысөөндэ эрхимлэжэ, нэгэдэхи һуури эзэлһэн малшанай нэрэ обог, түйлаһан амжалта аржытар бэшээтэй. Февраль һарада үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 916 граммаар нэмээһэн, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Сыбжидма Дармаевна Дармаева ажалайнгаа алдар соло магтуулха золдо хүртөө.

— Январиин дүнгөөр Гэлэгжап Даяхаев нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгаржа, нэгэдэхи һуури эзэлһэн. Мүнөө республикымнай Верховно Соведэй депутат тэрэниие ахижа гаранхай. Нигэжэ һайн дурадаа хоорондоо мүрысэжэ ябадаг зоной ажал урагшатай ульгам байна. Бэе бэеһээ гээгдэхэгүйе оролдоно,— гэжэ совхозой парткомой секретарь Д. Ц. Тогошиев омогорхон хөөрэнэ.

Улаан булан соонь улаан бүдөөр хушагдаһан ута стол. Тэрээн дээрэнь зоотехническэ заабари, тайлбари үгэһэн номууд, республикын түрүү малшадай дүй дүршэл тухай брошюра, шэнэ газетэ, журналнууд дэлгээтэй. Булангдахи таг дээрэ нүүдэл библиотечкэ. Политическэ, болон уран һайханай литература тэндэнь ябталаатай. Һарынь дүнгөөр түрүүшүүлэй тоодо ороһон үхэршэдтэ барюулагдадаг дамжуулгын тугханууд бии. Үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдэ 910 граммаар нэмээжэ шадаһан М. Бадмажапова, мүн 902 граммаар нэмээһэн Д. Гармажапова гэгшэдтэ эдэ улаан тугханууд февралиин дүнгөөр барюулагдаһан байгаа.

— Үбэлэй үедэ малшадай тусхай зоовэтеринарна һуралсал эмхидхэжэ, мэргэжэлыень дээшэлүүлжэ, дээгүүр класстай болгохобди гэжэ социалис уялга соогоо бэшээ һэмди. Малшаднай һуралсалдаа харюусалгатайгаар хандажа, эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Һаяхан шалгалта болоо. Һуралсалай дүримэй ёһоор, мал ажалда табан жэлдэ хүдэлһэн, хэшээлһээ гээгдээгүй үхэршэн шалгалта үгөө. Хүн бүхэн даажа абаһан һүрэгэйнгөө онсо шэнжые хараадаа абажа, зоотехническэ заабариин ёһоор үдэрэй рацион табижа, тэжээлэй единицэдэ оруулха даабари абаһан байна. Энэ даабариие зүбөөр дүүргэһэн 17 үхэршэн классаа дээшэлүүлээ,— гэжэ Хонхолын отделениин зоотехник Чингис Дугаржапович Цыренов тайбарилна.

Улаан булангай хажуудахи таһалга соо ниитын столово эмхидхэгдэнхэй. Үдэрынь малшад эдеэлхын тулада гэртээ харижа, хии талаар сагаа гээхэеэ болёо. Үдын хоол ниитын столоводо үгтэнэ. Үхэршэд үлүү саг гаргашалангүй, нэгэ доро бултадаа эдеэлээд, амарха сагтаа улаан буланда орожо, газетэ, журналай һонинтой танилсана, номуудые уншана. Нигэжэ Хонхолын фермын малшадта таатай зохидоор амархашье, ажаллахашье эрхэ байдал олгогдонхой. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй рүгһөө малшадта саг үргэлжын анхарал хандуулагдажа байдагынь һайшаагдамаар.

Хашаа соогуур сагаан толгойтой, хабтагар уусатай тарган үнеэд садхалан янзаар хибэдэһээ хибэн, хабарай наранда игаанад. Үбэлэй хүйтэндэ зүдэрһэн мал бэшэ даа. Энэмнай Хонхолын малшадай зээшэ сусашагүйгөөр ажаллаһанай аша үрэ болоно гээшэ ааб даа. Имэ тобир тарган үнеэдһээ тэнхээтэй сула түл абтангүй яахаб?!

Туталнуудай байра дулаан, хуурай. Туталнууд ехэ, багаараа илгагдаад, тусхай таһалгануудаа соо хаагдана. Таба зургаа һаратай болоһон туталнуудынь хашарагтал адли томонууд, 180-190 килограмм татана.

— Тэ-рүү тэрэ, таһалга соохи туталнууд найма һараяа хүсэжэ ябана. Мүнөө шагнабэл, 200—220 килограмм татаха байха. Энэ сагаан толгойто мяхалиг үүлтэрэй мал, харахада паадагар аад, шэгнүүр дарахадаа аймшагтай. Сула мяхатай гээшэ бэээ. Удангүй эдэ туталнууд мал шахан таргалуулдаг Шанагын фермэдэ эльгээгдэхэ,— гэжэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат С. Д. Дармаева хөөрэнэ.

Бага гаргашатайгаар, ехэ олзо абаха гэһэн уряа доро Хонхолын отделениин үхэршэд мүнөө эршэмтэй һайнаар ажаллажа байнхай. Мүнөө эндэхи малшад үнеэдтээ 3 килограмм үбһэ, 2 килограмм һолоомо, 14 килограмм силос, бурдуүг, туталнуудта 1 килограмм үбһэ, 4 килограмм силос, 1,5 килограмм холимол тэжээл буйлуулжа, хэршэжэ эдюулнэ, мүн тугал бүхэндэ 3 килограмм һүн уулгадана. Үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдэ 800—900 граммаар нэмээхын тулада энэ рацион яһала хүрэнэ. Гэбэшье амжалтын түлхюур малшадай гарта гээшэ ааб даа. Тэдэнэрэй оролдосо хэшээлһээ ехэ юумэн дулдыдадаг. Тиимэһээ үхэршэдые моральна болон материальна талаар урмашуулха шухала. Энээнэй тулада социалис мүрысөөнэй гүрим совхоздо зохёогдонхой. Үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдээ 900 граммаар нэмээжэ шадаһан малшадта 40 түхэриг, тиихэдэ сүүдхэдэ 1000 граммаар нэмээһэн үхэршэндэ 50 түхэриг шан барюулагдана. Гадна, малайнгаа амидын шэгнүүрые гүрэндэ тушааха болзор хүрэтэрнь дунда зэргээр 370 килограммда хүргэһэн малшан үхэр бүхэнэй түлөө 5 түхэриг, тиихэдэ 400 килограммда хүргэбэл, толгой бүхэнэй түлөө 10 түхэриг нэмэлтэ түлбэри абадаг байна.

Совхоз байгша оной түрүүшын кварталда 406 центнер мяха гүрэндэ тушааха түсэбтэй байбал, энэ тоогоо 750 центнертэ хүргэжэ, хахад жэлэйнгээ түсэбые кварталай туршада дүүргэхэ зорилго урдаа табиһан юм. Хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ эхилээ. Февралиин хахадай дүнгөөр 360 центнер мяхан гүрэндэ тушаагдаад байна. Түрүүшын кварталай дүүрэтэр уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотой. Ушарынь гэхэдэ, түрүүшын кварталда 840 үхэр шахалганда табиһан байгаа бшуу.

— Хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, түрэл республикынгаа 50 жэлэй алдарта ойе ажалай бэлэгүүдээр угтахабди. «Нэрээ хухаранхаар яһаа хухара» гэһэн буряад арадай мэргэн үгэ бии ха юм даа,— гэжэ совхозой директор Д. Ц. Цыденжапов үнэн сэдьхэлһээ хэлээ.

Совхозой малшадай хүдэлмэритэй танилсаад, тэдэнэртэй хөөрэлдөөд байхада, директорэй хэлээшэдэ лаб этигэмээр. Ажахын бүхы малшад, таряашад, механизаторнууд социалис уялгаяа заатагүй дүүргэхэ гэһэн гансал хүсэл эрмэлзэлгэтэйгээр зүрхэ сэдьхэлээ ажалдаа зорюулан, ажаллажа ябахыень харахада, урмашамаар байгаа һэн.

Б-Н. НАМДЫКОВ.

Улаан-Үдын ай... «Маяк» колхозой ... хонишон Е. М. Са...вой хүтэлбэрилдэг о...да 626 зүһаг хон... руүһалдаг юм. Мүн... отарада 590 хурьга... таад, гарзагүйгөөр ... жүүлэгдэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... Соколов.

З. ВЕСНИНАГАЙ (...

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛЭЕ!

Арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэх...

Байгша оной эхээр боложо үнгэрһэн республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ 1973 ондо ороохо таряа, үбһэ тэжээл, хартаабха, овощ ехээр хуряажа, мяха, һү, үндэгэ, нооһо элбэгээр абаха ба үбэлжэлгээ эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, хабарайнгаа тарилгада эртээнһээ бэлдэхэ тухай дэлгэрэнгыгээр хэлсэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абтаһан бэлэй. Теэд бидэ мүнөө эдэ зорилгонуудай хэр бэелүүлэгдэжэ байһые, мүн нёдондоной үрэ дүнгүүдтэй тэрэнээ жэшэжэ хараябди.

Үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада ган гасуур, ехэ үер боложо, хүдөө ажахымнай хүгжэлтэдэ горитойхон түбэг ушаруулаа. Мүн эртүүр хүйтэржэ, хюруугай унаһанһаа уламжалан, нилээд ехэ ороохо тариан, тэжээлэй ургамалнууд эдеэшэжэ үрдингүй хүлдэшөө бэлэй. Хэды имэ шахардуу, хүшэр хүндэ сагай тохёолдобошье, республикымнай колхоз, совхозуудай ажалшад оролдосотой бэрхээр ажаллажа, 1972 ондо гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ тушааха арадай ажахын түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ шадаа юм. Тиигэжэ республикымнай малшад, шубуушад, хонишод үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада жэлдээ 1970 онойхиһоо 8 мянган тонно мяха, 3,6 мянган тонно һү, 26,4 миллион үндэгэ, 2470 центнер нооһо гүрэндэ ехээр тушааһан байна. Мүн энэ хугасаа соо үхэр 32—мянгаар, хонид—127 мянгаар, гахай—34 мянгаар, адуун—2 мянгаар, шубууд—231 мянгаар олошорһон байна. Тиигэжэ ниитымнай адууһа малай соо толгой уридшалан хараалагдаһан 1974 оной хэмжээндэ хүргэгдөө. Харин гахай, шубууднай 1975 оной түсэбһөө үлүүлээ. Гэхэтэй хамта энэ үе соо адууһа малай ашаг шэмэ, гүрэндэ тушаагдаһан малай шэгнүүр эрид дээшэлһэн байна.

Үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада хүдөө ажахын материально-техническэ бааза бэхижүүлхэ талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулагдаа гэжэ гү, али энэ хэрэгтэ бүхыдөө 130 миллион түхэриг һомологдожо, гол фонднууд 113,8 миллион түхэригөөр нэмээ. Энээнһээ гадна колхозуудай үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ 36 миллион түхэриг гаргашалагдаһан байна. Энэ үедэ хүдөө ажахыда 2,1 мянган трактор, 1,4 мянган автомашина, 1,6 мянган комбайн, бүхыдөө 47,4 миллион түхэригэй сэнтэй элдэб машина, түхеэрэлгэнүүд үгтэжэ, 140 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ абтаһан юм.

Республикымнай колхоз, совхозууд нёдондо минеральна үтэгжүүлгэ 1970 онойхиһоо аяар 50 процент ехээр абаһан байна. Хоёр жэлэй туршада бүхыдөө 5,8 мянган гектар уһалууриин, 5,2 мянган гектарай намаг хатааха системэнүүд шэнээр баригдажа, 8,9 мянган гектарай уһалууриин системэ шэнэдхэн заһабарилагдажа ашаглагдаа. Тэрэшэлэн 6,8 мянган гектар уһалагдадаг газарай үрэжэл һайжаруулагдажа, 4 мянган гектарта һайжаруулагдаһан бэлшээри түхеэрэгдээ гэхэ гү, али сабшалан, таряалан болон бэлшээриин газар һайжаруулха, шэнэ газар элдүүрилхэ талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулагдаһан байна.

Малшадайнгаа хүшэр хүндэ ажалые оньһожоруулжа, хүнгэлхын тула республикымнай ажахынуудта 193 мянган малай багтаамжатай байранууд шэнээр баригдажа, 2250 гаран километр утатай зайн галай утаһан татагдаа. Хүдөөгэй тосхонуудта малшадай байха гэрнүүд олоор баригдаһан байна.

Эдэ бүхы тоо, баримтанууд гол түлэб хүдөө ажахын материально-техническэ баазын али зэргээр бэхижэжэ байһые элишэлэн харуулна гээшэ. Тиимэһээ имэ түргэнөөр хүгжэжэ байһан хүдөө ажахымнай үйлэдбэри гансашье сагай уларилай бэрхэшээлнүүдые дабаха аргатай болоо бэшэ, мүн мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилжэ, адууһа малай, шубуу, гахайн тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ дүүрэн арга боломжотой болонхой.

Үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада түйлагдаһан дүнгүүдые согсолоод байхада, республикымнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органууд партиингаа XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар яһала ехэ ажал хээ, хэхээршье гэжэ хэлэлтэй. Теэд бидэ мүнөө түйлаһанаараа урмашажа, бии байһан дутагдалнуудаа дары усадхаха, шиидхэхы гурбадахи жэлэйнгээ түсэб сүм дүүргэхэ арга боломжонуудаа хэрэглэхэ болонобди.

Бэшүүрэй, Яруунын, Загарайн, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Ахын аймагууд түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй туршада хүдөө ажахын продукнуудые гүрэндэ тушааха арадай ажахын түсэб (үндэгэнһөө бэшээр) дүүргэжэ шадаагүй. Тиихэдэ бүхы республика дотор энэ хоёр жэлэй хугасаада 22 ажахы гүрэндэ мяха худалдаха даабаряа дүүргээгүй үлэшөө. Мүн 24 колхоз, совхоз һү тушааха түсэбөө бэелүүлээгүй. Тэрэшэлэн 48 ажахы нооһо худалдаха даабаряа дүүргээгүй, олохон колхоз, совхозууд адууһа малайнгаа тоо толгойе нилээд хорооһон байна. Энэнь табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэдэ нилээд бэрхэшээлтэй байханьэлитэ.

Жэшээлбэл, Загарайн аймаг юһэдэхи табан жэлэйнгээ арадай ажахын түсэб сүм бэелүүлхын тула үлөөшэ гурбан жэлэй туршада жэлдээ 1972 онойхиһоо мяха, һү 36 процентээр, нооһо 50 процентээр, хартаабха, овощ — хоёр дахин ехэ тушааха болоно. Сэлэнгын, Хориин болон бусад аймагууд мүн нимэрхүү байдалтай байһаар.

Энээхэн баримта дээрэһээ абажа харахада республикымнай ажахынуудта табан жэлэй түсэбөө дүүргэхэнь нилээд шахардуу болонхой. Тиимэһээ малшад, таряашад мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд энэ бэрхэшээлһээ гарахын тула бүри мүнөө жэлһээ габшагайгаар ажаллаха, продукци ехээр абаха, гүрэндэ худалдаха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулха байна.

Үнэндөө табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэдэ тохёолдоһон энэ бэрхэшээлые гансахан сагай уларилда тохохо ёһогүйбди. Энэмнай гол түлэб ажалаа муугаар эмхидхэһэнэй хойшолонгууд гээшэ. Энээниие элирүүлхын тула имэ нэгэ жэшээ харуулая. Хориин аймагай Анаагай совхозой таряалан хүрьһэ, үрэжэлэйнгээ талаар хүршэ ажахынуудайхиһаа үлүү һайн бэшэ юм. Теэд энэ совхозой главна агроном В. И. Осиповой оролдолгоор хабар, намарай паар һайн шанартайгаар хахалагдажа, газарай хүрьһэ хамгаалха аргануд, зохид севооборот үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Тиихэдэ эндэ эрхим шанартай үрэһэн бэлдэгдэжэ, тэрэнниие тариха нормо, болзор шэнээр тогтоогдоһон байна. Энээнэй ашаар ган гасуур 1969 ондо тус ажахы гектарай 7.4 центнер ороохо таряа ургуулаа һэн. Удаадахи жэлнүүдтэнь: 1971 ондо гектарай 9,0 центнер, 1972 ондо гектарай 12,3 центнер таряа хуряажа абаа. Харин энэ үедэ аймаг дотор дунда зэргээр гектарай 2,7—7, 5—9,9 центнер ороохон абтаһан байна. Гансал тарилгынгаа болзор зүбөөр тодорхойлжо, һайнаар хахалагдаһан паар дээрэ зохид нормоор тариһанайнгаа ашаар Анаагай совхоз табан жэлэй туршада шэнииһынгээ ургаса гектарай 3,6 центнерээр дээшэлүүлээ. Тиихэдэнь хүршэ болохо Хүрбын совхоз газараа муугаар элдүүрилжэ, агротехническэ заабаринуудые сахингүй байжа, 1969 ондо гектарай 4 центнер, 1971 ондо 0,8 центнер, 1972 ондо 3,7 центнер таряа суглуулһан байха юм. Эндэ главна агрономоор нүхэр Евсеев олон жэлэй туршада ажаллабашье, ороохо тарянай ургаса дээшэлүүлхэ талаар ямаршье хүдэлмэри, шэнжэлгэ, туршалга хээгүй, хэхыешье оролдоогүй. Мүн Байгалай совхозые хүршэ Кабанскын совхозтой жэшэхэдэ, 1968 онһоо хойшо хартаабха, овощой ургаса хоёр дахин бага абана. Мүн Хяагтын аймагай Хүдэриин совхоз, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз хүршэ байдаг «Родина» колхоздо орходоо холо бага ургаса абадаг гэжэ тэмдэглэлтэй. Энэмнай эмхидхэлэй эдли бэшэ байһые элеэр харуулжа үгэнэ бшуу.

Овощ, хартаабха гол түлэб уһалагдадаг газарта тарихада ургаса ехэтэй байдаг гэжэ мэдээжэ. Мүнөө үедэ ажахы бүхэн овощ, хартаабхаяа гол горхоной захада тарижа, бүлүүр станцяар уһалха дүүрэн аргатай байбашье, энээн тушаа бодомжолногүй. Хэрбээ овощ, хартаабхаяа зээн ёһоор харууһалжа ургуулбал, огородой эдеэ гүрэндэ худалдаха түсэбөө ядалгүй дүүргэхэ бэлэй.

Эдэ бүхы дутагдалнуудһаа уламжалан, республика дотронай 60 ажахы гектарай минил 75 центнер овощ, 50 центнер хартаабха хуряажа, хараалагдаһан түсэбөө бэелүүлээгүй. Саашадаа үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэжэ, дутагдалнуудаа ойлгожо, дары усадхаха ушартай.

Саашадаа адууһа малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын тула хүсэд хүрэхэ үбһэ, тэжээл бэлэдхэжэ абаха шухала байһаниинь мэдээжэ. Теэд аймагуудай, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд энээндэ элдэб янзаар хандадаг. Зарим аймагууд болон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хүдөө ажахын ургамалай, үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхын тула өөһэдынгөө хүсөөр шэнэ газар элдүүрилжэ, сабшалангаа үндэһөөрнь һайжаруулжа, таряалангаа үргэдхэдэг байна. Харин нүгөөдүүлынь имэ хүдэлмэри оройдоошье ябуулдаггүй байхаһаа гадна, тарилгынгаа газар хороожорхидог муутай. Жэшээнь, Бэшүүрэй аймаг абажа харая. Тус аймагай, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэжэ, шанарыень эрид һайжаруулха тушаа анхарха ёһотой аад, ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй. Үнгэрһэн 7 жэлэй туршада оройдоол 1,7 мянган гектар шэнэ газар хахалһан аад, элдэб ушарһаа 1,8 мянган гектар таряалангаа эл дүүрилхэеэ болиһон байна. Тиигэжэ тарилгын газар үргэдхэгдэхын орондо хороогдоһон болоно. Мүн иимэрхүү байдал Зэдын, Хяагтын, Кабанскын аймагуудта үзэгдэһөөр.

Мүнөө үедэ олохон колхоз, совхозууд газараа өөһэдынгөө хүсөөр мүнгэ зөөрөөр үндэһөөрнь һайжаруулха аргатай байгаад. Мелиорациин ба уһанай ажахын министерство болон «Сельхозтехника» нэгэдэлые хараад һуудаг болошоо. Ажахынуудта эмхидхэгдэһэн оньһожоруулагдамал лугомелиоративна отрядууд гол түлэб наг шэбхэ зөөжэ, минеральна үтэгжүүлгэ тараахаһаа бэшэ сабшалан дээрэ культур-техническэ хүдэлмэри оройдоошье хэдэггүй байна. Малай ашаг шэмэ дээшэ...

...лүүлхын тула ганса... тэжээлэй шанар һа... ха бэшэ, мүн белок... горох тариха хэрэг... гээр республикымнай... колхоз, совхозууд го... рихада бага ургаса... дана гэһэн ямаршье... тагүй шалтаг урдаа... энэ ургамал оройдо... гихаяа болинтой... Энэ тон буруу. Юб... Кабанскын, Түнхэ... байкалиин, Бэшүү... хар-Шэбэрэй, ... Улаан-Үдын аймагу... рим ажахынууд гор... лха, яһала баян ург... ряадаг болонхой. ... горох тарихаяа арса... хоз, совхозуудай ... лэгшэд, мэргэжэлтэ... гамалые ургуулха ... никэз һайн мэдэхэ... сыень хуряаха бол... дажа, ехээр гээлта... даг байна.

Табан жэлэй түс... жалтатайгаар дүүр... ла ажалай бүтээ... дээшэлүүлхэ, али бү... лаа оньһожоруулха... Зүгөөр республикы... ажахынуудтаа энэ... да анхарал бага... гэжэ хэлэлтэй. Ж... Мухар-Шэбэрэй, ... Үдын, Хяагтын, ... болон бусад аймагу... һон аргаар үнеэ һа... рэлгэнүүдэйнь хах... хуу хүдэлгэдхэе... Гадна зарим аж... механизаторнуудай ... дээрэһээ трактор, ... хүсэдөөр ашагла... Мүн механизатор... жэлдэ залуушуулы... ха хэрэг гэхэдэ...

Саашадаа эдэ ар... жонуудаа дүүрэн... жэ, ажахыгаа зүб... бэрилхэ, ниитэ... гамнаха, ажалай ... ринаар сахиха эрш... дана. Тиимэһээ кол... хоз, бригада, гүү... дэ эмхидхэлэй ба ... жын хүдэлмэри ... тайгаар ябуулжа, ... мүрысөөе бүри ... тэлбэрилхэ шухала... хы хүдэлмэрээ аду... ашаг шэмэ дээшэл... жэлэй үбэлжэлгэ... үнгэргэхэ хэрэгтэ... зэргэтэй. Мүн ... рилгын халуун ... ерэхэ бүри ойрто...

Энэ ехэ хүдэлм... тэйгээр, түргэн саг... гэргэхын тула малш... никээ һайнаар ... дүүргэхэ, үрэһэ... түгэс бэлдэхэ ба... нуудаа хоёр халаа... гэхэ механизато... хангаха хэрэгтэй.

Түрэл республи... бин жэлэй ойе ... рэтэйгөөр угтахы... даа табиһан зор... амжалтатайгаар ... хэрэгтэ хүдөөгэй ... партийна, советск... рилэгшэд бүхы ... лаа элсүүлхэ ... найдагдана.

И. ЗИН...
КПСС-эй Бу...
обкомой хүдөө ...
таһагые ...

Түрүүшын хэдэн зуугаад моорнүүдые Украинын Белоцерковско завод гаргаба.

Энэ шиинын заводой барилгашад 1973 онойнгоо түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө Бухэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсожо, комбинадай хоёрдохи ээлжээе болзорһоонь һараар урид барижа дүүргэхэ гэһэн уялга абанхай.

Тус предприяти гүйсэд хүсэндөө ороходоо жэл соо «Волга», «Москвич», «Жигули», «Запорожец» гэхэ мэтэ автомобильнууд болон хүдөө ажахын элдэб машинануудай хэдэн миллион шиинэ гаргадаг болохо юм.

Зураг дээрэ: Белоцерковско комбинадай вулканизациин цех соо.

АПН-эй фото.

Томодхогдоһон ажахыда

Кировэй нэрэмжэтэ колхоз Улаан-Үдын аймагһаа гаргагдажа, манай Сэлэнгын аймагта оруулагдаһан юм. Тельмэнэй нэрэмжэтэ колхозой Дунда-Бүхэнэй отделени тус ажахытай хамтаруулагдаа. Һаяхан энээгүүр ябахадаа малшадтайнь уулзажа, ажал хүдэлмэреэрнь һонирхоһон байнабди. Энэ колхозой түб бууса Харганаа тосхон Бүхэн голой урда тээ оршодог. Хоёр-гурба һарын саада тээ Харганаагай колхоз багахан ажахынуудай тоодо байгаа һэн. Мүнөө тус ажахы 5274 гектар таряалантай, 1663 гектар сабшалантай. Эндэ 1490 үхэр, тэрэ тоодо 484 үнеэн, 8 мянга гаран хонин, 940 гахай тоологдоно. Колхоз хада боорёор, гол нугаар элбэг бэлшээритэй. Энэ ажахын гол һалбаринь мал ажал болоно.

Ажахын хүтэлбэригшэдтэй колхознигуудтай хөөрэлдэхэдэ, тэдэнэр томодхогдоһон колхозоо саашань хүгжөөхэ талаар һанал бодолдоо, хараа түсэбүүдээ элирүүлжэ үгэнэ.

— Би 42 жэлэй туршада түмэршэ дарханаар ажаллааб. Томо ажахы алишье талаар һайн байдаг. Мүнөө үедэ Бальжинима Мункуевай отарын хонишодто шадал соогоо туһалнаб. Ажахымнай хоёр ород һууринтай болобо. Тэндэхид ажалша бэрхээрээ бурил урданай суурхадаг юм һэн. Мүнөө тэдэнэй үри бэенэр-залуушуулай хамтын ажалда хамаг хүсөөрөө оролдожо байһыень харахадаа үнэн зүрхэнһөө баясадагбди,— гэжэ Харганаагай суута түмэршэ дархан, 77 наһатай Бата Биликтуевич Бадмаев хөөрэнэ.

— Ажахымнай томо болоһон ушар хадаа партийна организацидамнай хүсэ нэмэбэ. Мүнөө манай 69 коммунист үйлэдбэри дээрэ ажаллажа байнхай. Хүдэлмэриеэ зохидоор эрхилхэ хэрэгтэ бидэ гол анхаралаа табинабди,— гэжэ парткомой секретарь Базаржап Лубсанович Цыбденов хэлэнэ.

Хүдөө ажахын продукци бүри ехээр абаха, гүрэндэ элбэгээр тушааха, колхозойнгоо экономикые саашаданьэрид хүгжөөхэ, колхознигуудай һуудал байдалые улам һайжаруулха хараа түсэбүүд эндэ зохёогдонхой.

— Хамтынгаа һүрэг малые бүри олошоруулжа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ, абтаһан продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулхын тула ажалшаднай оролдожо байнхай,— гэжэ түрүүлэгшын орлогшо Гавриил Семёнович Чебунин хөөрэнэ.

Хараалһанаа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула адууһа малдаа тэжээлэй найдамтай бааза байгуулха зэргэтэй. Үбһэ ногооной тогтууритай һайн ургаса хуряажа абаха шухала. Нуга сабшалан һайжаруулха хүдэлмэриие эмхи гүримтайгаар ябуулха хэрэгтэй. Республикымнай олохон ажахынуудта һайжаруулагдаһан бэлшээри түхеэрэгдэнхэй. Колхоз, совхозуудта зүбөөр баригдаһан имэ түхэлэй бэлшээри алишье талаараа һайн гэжэ элирүүлэгдээ. Һайжаруулагдаһан бэлшээри түхеэрхын тула тус ажахы горитойхон хүдэлмэри хэхээр хараална. Лугомелиоративна отряд эндэ эмхидхэгдэнхэй.

Хүдөөгэй ажалшадай тон харюусалгатай саһа — малай үбэлжэлгэ хаа хаанагүй түлэг ябажа байнхай. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой малшад үбэлжэлгэеэ, түл абалгаяа хэр үнгэргэжэ байнаб гэжэ нэгэ хэдэн үгөөр хөөрэжэ үгэмөөр.

Үнгэрэгшэ жэлэй ган гасуур үбһэ ногооной, шэмэтэ тэжээлэй ургасада ехэхэн хохидол ушаруулаа. Эндэхи адууһа мал үбһэ тэжээлээр 37 процент хангагданхай. Ажахын һаалишад болон хонишод хүшэр үедэ үбэлжэлгэеэ үнгэргэжэ байбашье, абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхээр эрмэлзэнхэй.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй гаргаһан тогтоолтой Харганаагай малшад танилсаад байхадаа, абаһан социалис уялгануудаа шэнэлһэн юм. «Эдэбхи үүсхэлтэйгээр, габшагай бэрхээр оролдон ажаллабал, социалис мүрысөөндэ эрхимлэхэт» гэһэн уряа доро тэдэнэр хүдэлжэ байнхай.

Байгша ондо эндэ һү һаалиин 3 фермэ, ехэ хонидой 14 отара үбэлжэнэ. Түсэбтэ табан жэлэй, шиидхэхы гурбадахи жэлэй түрүүшын һарада ажахын малшад муу бэшээр хүдэлжэ гараа. Һаалишан бүхэнэй оролдосотой бэрхээр ажаллаһанай ашаар тус колхоз һү һааха январь һарынгаа түсэб амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа. Нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэхэдэ, һү һаалинь 66 центнерээр дээшэлээ.

Дунда-Бүхэнэй үүлтэртэ фермын һаалишадай ажал хэрэгынь илангаяа урагшатай гэжэ онсо тэмдэглэхэ шухала. Тус коллектив һарын туршада үнеэн бүриһөө 228 килограмм һү һаажа, ехэ һүнэй түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлбэ. Дүй дүршэлтэй ажахын һаалишад Л. Налобина, А. Волосатова гэгшэд энэ хугасаада үнеэн бүриһөө 322—290 килограмм һү һаажа, сүг хүдэлдэг нүхэдтөө габшагай ажалай үльгэр жэшээ харуулаа. Мүн тус фермын һаалишад М. Шапова, В. Суслова болон бусадай түйлаһан амжалта бүтэдэндэ һайшаалтай.

Хонидой отарануудта түл абалгын халуун саһа үдэр ерэхэ бүри эршэдэжэ байнхай. Һаянай байдалаар эндэ мянга гаран хурьгад абтаад, һайнаар түлжүүлэгдэнэ.

— Буряадайнгаа АССР-эй тогтоһоор алдарта 50 жэлэй ойн баярые ажалай бэлэгүүдээр угтахын тула хонишоднай бүхы шадабаряа гарган хүдэлжэ, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхын тула оролдоно. Байгша ондо бидэ 100 эхэ хонин бүриһөө 90 хурьга абаха гэһэн с... уялгатайбди. Мүнөө ... 400 гаран хурьгад ... һайнаар харууһа... байна. Абаһан түл ... гээлтэ хоролтодо ору... бүтэн бүринөөр түл... тула оролдон ажал... Үбһэ тэжээлэй хэды ... һаа, тэрэнээ гамтайга... гашалнабди. Хонидой... хээ тамирые хараада... эдеэлүүлнэбди. Нарууд... лаан үдэрнүүдые ... хонидоо хагданда һайса... хые оролдонобди. Хони... хүшэ тамирынь һай... жэ ажахын түрүү хон... нэгэн Алексей Батуев ... уулзахадаа мэдүүлэ...

Урагшаа урид һа... ажалша бүхэриг хүн... хёолдоһон бэрхэшээл... маггүй дабажа гарад... ааб даа. Кировэй нэр... колхозой малшад урда... һан зорилгоёо сүм ... бээз гээд найдамаар.

Ц. БАЛДА...

Буряадай комсомолой түүхэһээ

ТҮРҮҮШЫН ЭМХИ

1972 оной декабрь һарада ... округой (тэрэ үедэ ...аг байһан) комсомолой ...изацинин байгуулагда... 50 жэлэй ой гүйсөө. ... ушар хадаа Агын ком...молой, бүхы залуушуулай ...айдалда айхабтар ехэ ... шанартай хэрэг үйлэ ...һан юм. Энэ ушар хадаа ...һан жэлэйнь замыень ...эй толондол яларуулһан ...

...ССР Союзые байгуулһан ... үндэһэ яһатанай түлөө... ...шэдэй ехэ хуралдаанай ... хоног урда тээхэнэ ... комсомолой аймагай ...эхи съезд болоһон юм. ...эһээ ССР Союзай ара... ...дай аха дүүгэй 50 жэлэй ... һайндэр Агын комсомо... ... организацида илангаяа ... удха шанартай байгаа ...

...өө 1917 ондо «Авро... ... суураан нойрсожо бай... ... буряад тала хүрэтэр ... эндэхи залуушуулай ... бодол һэрюулжэ ... юм. 1917 ондо ... дүүмын түрүү үзэлтэй ...нарай үүсхэлээр һур... ...иин шабинарай кружок ...уулагдаһан түүхэтэй. Гэ... ...л болбосоролой хүдэл... ... хадаа энэ эмхиин гол ... байгаа. Тэрэ холын ...сагта энэ хэрэг хадаа ... аймагта тон шэнэ юу... ... байһан юм. Кружогой ...д улас түрын асуудал... ...ар һонирходог болобо. ... нигэһээр 1918 ондо ...салай кружок боложо ... Гэшүүдынь түүхын ...литическэ номуудаар ...ходог, үзэдэг болоо. ...тикада хабаатай ном, ... болон журналнуудые ...адаа, кружогой гэ... ... Октябриин революциин, ... засагай удха шанар ...годог, колчак-семеновто... ... шуһата ёһо гуримай ... зондо харша, империа... ... оронуудай хараа шуга... ... булимтархы удхатай ...ыень ойлгодог боложо ... бэлэй.

Дальне-Восточно республика байгуулагдаба. Энэ үедэ түрүү үзэлтэй залуушуул агитклуб Агада бии болгобо. Тус клубай гэшүүд улад зоной дунда ойлгуулламжын, соёл-болбосоролой ехэ хүдэлмэри ябуулба. Мүн Коминтернын Алас-Дурнадахи секретариадтай, РКСМ-эй Алас-Дурнадахи крайкомой бюротой холбоо барисаа байгуулһан юм. РКСМ-эй Алас-Дурнадахи крайкомой бюрогой үүсхэлээр 1921 оной январь һарада Агинское һууринда комсомолой түрүүшын үүр (ячейкэ) байгуулагдаба. Түрүүшээр энэ ячейкэ 15 гэшүүдтэй байба. Ч. Д. Цыбиков (секретарь), Д. Мункин, Д-Ж. Найдано, Ц. Балдано болон бусад эдэнэрэй дунда бии һэн.

РКСМ-эй Дальбюро Дальне-Восточно реепубликын Буряадай автономито областиин управленидэ хүдэлдэг коммунистнууд буряад залуушуулай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэридэ ехэ һаналаа табидаг байба. Гэгээрэл, болбосоролой талаар буряад залуушуул гээгдэнгишье байһан һаа, сэдьхэл бодолоороо хубисхалша байһан гэжэ тэмдэглэхэ ёһотойбди. ДВР-эй онсо шэнжэнүүдые хараадаа абалсажа, түрүүшын үедэ хубисхалша залуушуулай союз байгуулха гэжэ РКСМ-эй Дальбюро, Буряадай автономито управленидэ хүдэлдэг коммунистнууд шиидэһэн байгаа. Тэрэ үедэ РКСМ-эй ЦК-гай Дальбюродо хүдэлжэ байһан Цыден Балдано Агын комсомолшуудта түшэглэн, ревсомолые байгуулха съездэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулба.

1922 оной июнь һарада Хоринин аймагай Доодо-Анаада иимэ съезд татагдаа һэн. Агын комсомолшууд энэ съездэдэ олоороо эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Буряадай автономито управлениин түрүүлэгшэ, коммунист М. Н. Амагаев энэ съезд хүтэлбэрилһэн юм. Съезд дээрэ ревсомолой областной комитет һунгагдаа. Түбынь Шэтэ хото болоо һэн. Энэ комитедэй түрүүлэгшээр Агын комсомолец Цыден Балдано һунгагдаа. 1922 оной эсэс багаар Агын аймагта ревсомолой 11 үүр бии болоод байба. РКСМ-эй ЦК-гай Дальбюрогой заабариин ёһоор тон түрүүшын комсомолой ячейкэ үлөөгдөө һэн. Эдэбхитэй бэрхэ хүнүүдые нэгэдүүлһэн энэ үүр ревсомолой бэшэ эмхинүүдэй бии болохо хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэһэн байна.

Комсомолой үүрнүүд, Буряадай автономито управлениин ба мүн Агын аймагай коммунистнуудай бата найдабаритай тулгуури болоһон байна. 1922 оной эсэс багта энэ аймагта оройдоол хоёрхон коммунист байһан юм. Областной управлениин коммунистнуудай бүхы хэмжээ ябуулгануудай олонхиинь комсомолшууд, ревсомолшууд бэелүүлдэг байба. Эдэнэр миин лэ идхагшад ябаа бэшэ, харин ажахын, соёлой бүхы хэмжээ ябуулганууды бодотоор бэелүүлдэг зон байһан.

1922 оной октябрь һарада ДВР-эй арадай революционно арми, Дурна зүгэй партизанууд Владивосток, Приморие сагаантан, хариин булимтарагшадһаа эсэлэн сүлөөлбэ. Совет засаг Дурна зүгтэ мандаба. Тиигэжэ политическэ талаараа шэнэ байдал тогтобо. Энээнтэй хамта шэнэ зорилгонууд гараба. Дальне-Восточно республикын байха үедэ байһан ревсомол ажалаа дүүргээ гэжэ тоологдоо. РКСМ-эй ячейкэнүүдые олоор байгуулмаар зохисотой эрхэ байдал бии болобо гэжэ РКСМ-эй ЦК-гай крайбюро, Буряадай автономито областиин управленидэ хүдэлдэг коммунистнууд тоолоһон байгаа. 1922 оной ноябрь һарада ревсомолой обком РКСМ-эй обком болгон хубилгагдаа һэн. Аймагуудай (тэрэ тоодо Агын) комсомолой организацинуудые хүтэлбэрилхэ хэрэг Прибайкалиин, Забайкалиин губернинүүдэй укомуудта дамжуулагдаһан байгаа.

1922 оной декабрь һарада комсомолшуудай - хубисхалша залуушуулай, ревсомолшуудай аймагай I съезд болобо. Энэ съезд политическэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэрөө һэн. «Ревсомолой ячейкэнүүдые комсомолшуудай болгон хубилгаха, энээнһээ хойшо РКСМ-эй аймагай организаци гэжэ нэрэтэй болгохо» гэһэн тогтоол съезд баталан абаба. Д. Мункин секретаряар һунгагдаа. Цыден Балдано Прибайкалиин губкомой инструктор болгогдоо һэн.

Аймагай комсомолой организаци тоогойнгоо талаар олошороо, эмхидхэлэй талаар бэхижээ. 1922 оной декабрь һарада ревсомолой 8 ячейкэ РКСМ-эй уставта ороо һэн. Тэрэ үедэ 156 комсомолшууд болоод байба. 1924 оной июль һарада 12 ячейкэдэ 241 комсомол, тэрэ тоодо 38 басагад тоологдожо байгаа. 1926 оной январьда 311 гэшүүдтэй 17 ячейкэ, үшөө жэл болоод байхада, 524 гэшүүдтэй 27 ячейкэ болоо. Тиигэхэ зуураа комсомол-басагадай тоо бүри олошороо Агын, Адагалигай, Шулуутайн организацинууд эгээн томонуудынь байдаг һэн.

Агын аймагай партийна организаци (тэрэ үедэ үсөөн гэшүүдтэй байһан) аймагай комсомолой организацие бэхижүүлхэ, хүдэлмэриень һайжаруулха хэрэгтэ ехэ һаналаа батидаг бэлэй. Залуушуулай дундаһаа шэнэ шэнэ хүнүүдые оруулжа байдаг хадаа хүдөөгэй ячейкэнүүд (РКСМ-эй) хэзээ хэзээнэйхиһээ үлүүгээр хүдөө нютагтахи партийна хүдэлмэриин нилээд ехэ тулгуури болоһон байна. Совет засагай политикын үндэһөөр, хүдөө ажахые хүгжөөхын түлөө таряашан-залуушуулай дунда ойлгуулламжа-идхамжын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулха, шангадхаха шухала, хүдөөгэй залуушуулай эрдэм, соёл болбосоролые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй гэжэ РКСМ-эй хүдэлмэри тухайда РКП(б)-гэй XII съезд шиидхэбэри соогоо тэмдэглээ һэн. Энэ шиидхэбэриин үндэһөөр Агын партийна организаци комсомолой хүдэлмэри залан шэглүүлдэг һэн.

«Агын аймагай эрхэ байдалда РКСМ-эй ячейкэнүүд нииитын ажабайдалда айхабтар ехэ үүргэ дүүргэһэн юм», — гэжэ РКП(б)-гэй айкомой секретарь Е. Лосев бэшэһэн байдаг. Тэрэ үедэ буряад зоной дундахи олонийтын политическэ организаци — РКСМ-эй ячейкэнүүд байһан юм гээшэ. Эмхидхэлэйнгээ талаар бэхижэһэн, политическэ талааараа хатуужаһан комсомолой организацинууд буряад нютагта коммунис бодол сухаршагүйгөөр дэлгэрүүлэгшэд байгаа. Соёл гэгээрэл нэбтэрүүлхэ, Совет засагай бүхы хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлэгшэд комсомолшууд байһан гээшэ.

Н. МУНКОЕВ,
хорёод оной комсомолой гэшүүн.

Национальна округуудһаа

БААТАР МОДОШОД

Жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө Коми-Пермяцка национальна округой модо бэлэдхэгшэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ тракторристнууд Социалис Ажалай Герой В. Четинэй, мүн М. Амирхановай, Г. Шайхутдиновай бригаданууд болон бусад түрүүлжэ ябана.

Эдэ коллективүүдэй модо отологшод, элдэб үндэһэ яһатай хүнүүд, хани барисаатайгаар хүдэлдэг, бэе бэедээ туһалалсадаг, мэргэжэл шадабари ехэтэй. Жэшээлхэдэ, М. Амирхановай бригада нэгэдэхи кварталда арба нэгэ мянган кубометр модо бэлдэхэ уялга абанхай. Январьда дүшэ үлүүтэй градус хүйтэн байхада модошод даабариһаа гадуур 600 үлүүтэй кубометр модо отолоо. Тэдэнэр февральда энээнһээ хоёр шахуу дахин ехэ модо даабариһаа гадуур бэлдэһэн байна.

Иимэ ехэ бүтээсэтэйгээр ажаллаһан ушар округой модо бэлэдхэлэй промышленностьда урда тээнь үзэгдөөгүй юм. Модошодой эрхим һайнаар шудалһан мүнөө үе сагай техникэ иимэ амжалта туйлаха хэрэгтэнь тэдэнэртэ туһалаа. Хори мянган кубометр модо жэл бүхэндэ бригадын бэлдэхэдэ, тэрэниинь рекорд гэжэ бүри һая болотор тоолодог байһан. Үнгэрэгшэ жэлдэ М. Амирхановай коллектив дүшэ мянган кубометр модо доодо склатта эльгээгээ. Түрүүшүүлһээ жэшээ абагшад мүнөө хэдэн зуу болонхой.

Национальна округой модошод жэлэй эхинһээ хойшо арба миллион кубометр модо бэлдээ.

(ТАСС).

Коми-Пермяцка национальна округ.

ЕНИСЕЙ ДЭЭРЭХИ ГОРОД

Дудинкын архитекторнууд городой генеральна түсэбэй проект зохёожо эхилбэ. Тэдэнэй һанаашалгын ёһоор, город сагаанаар будагдаһан мүнөөнэй шулуун гэрнүүдһээ бүридэһэн нарин нягта кварталнуудтай байха. Набережна— городой эгээн гоё үйлсэ болохо юм. Тэрэниие зубшуулан, шэнэ байшангууд бодхогдохо. Гол талмай дээрэнь Соёлой байшан, худалдаа наймаанай түб, гостиница, гол мүрэнэй ба түмэр замай вокзалнууд баригдаха байна.

Красноярска хизаар нютагай хойто талые шэнжэлэгшэдэй нэгэн энэ зуун жэлэй эхээр иигэжэ бэшээ һэн: «Дудинка — арбан үрхэтэйһөө бүридэһэн тосхон. Намар саһанай ороһоной һүүлээр оронуудые шаргалаад, эд бараа ашажа, тундра тээшэ гарадаг аралжаа наймаашад эндэ һуугшадай олонхидынь болоно». Мүнөө Дудинка — портынхид, барилгашад болон түмэр замшадай город болонхой. Эндэ жэл бүхэндэ арба мянган дүрбэлжэн метрһээ бага бэшэ талмайтай гэр байранууд, шэнэ һургуулинууд, хүүгэдэй саад, яслинууд бодхогдоно.

Красноярскһаа Енисейн адаг хүрэтэр Дудинка шэнги тиимэ томо порт мүнөө байхагүй. Таймырска хахад аралай ногоон — Норильска горно-металлургическа комбинат тээшэ ошоһон гол мүрэнэй ба далайн замуудай бэлшэр эндэ юм.

А. ЩИГЛЕНКО,
ТАСС-ай корр.

Таймырска национальна округ.

ЗАЛУУШУУЛАЙ ЗАИШАЛ НИМЭЛ ДАА

Эртэ урдын заншалые сахингүйгөөр комсомолка Клава Этылян орын һүрэгые адуулагша болоо гэжэ Аянка тосхондо мэдэхэдээ, олон үбгэд һайшаагаагүй һэн. Оро адуулха гээшэ эхэнэрнүүдэй хэрэг бэшэ: бэлшээри бэдэрэн, удаан саг соо замда ябаха, оронуудаа манажа хонохо хэрэгтэй болодог. Холын Хойто зүгэй шэрүүн шанга байгаалиие тэсэжэ гараха оронуудаа гарзалуулхагүйн тулада дүй дүршэл хэрэгтэй гэжэ тэдэнэр хэлэдэг байгаа бшуу.

Клавын эсэгэ Василий Вачакаевич иигэжэ хэлээ: Ахаһаа жэшээ абаа. Виктор баһал урдын заншалые сахяагүй. Орошон болохын орондо, гражданска авиациин училищи дүүргэжэ, летчик болоо. Эрэшүүл оро адуулагшад, Эхэнэрнүүд урса отог соохи хүдэлмэрилэгшэд байха ёһотой гэжэ, тундрын хүн зон урдань тоолодог байгаа. Тундрын корягууд ондоо мэргэжэл тухай мэдэхэгүй байһан юм. Мүнөө хүн бүхэн, хүбүүн гү, али басаганшье оорынгөө хуби заяанай эзэн болонхой.

Багша, врач, радист, малшан, механизатор, библиотекарь, эрдэмтэ, хүгжэмшэ ба бусадайшье мэргэжэлнүүдые мүнөө коряк эхэнэрнүүд шудаланхай. Харин оро адуулагшын мэргэжэл юугээрээ мууб? Жэшээлхэдэ, Клава энэ мэргэжэлдэ ехэ дуратай, һургуулида һуража байхадаа, зунай амаралтын үедэ Клава тундра гаража, оро адуулхадань, эсэгэдээ туһалдаг байһан юм. Тэрэ Хойто зүгэй байгаалияар һонирходог, түүдэгэй дэргэдэ болодог яаралгүй хөөрэлдөөнүүдые дуратайгаар шагнадаг байгаа. Зөөхэ харгы жэнгүүдые шэнжэлэн мэдээ, оро адуулагшын ажалтай яһала танилсаа. Тиигээд оро адуулагша болохоһоо зүрхэсөөгүй. Бэрхэшээлнүүдһээ айхагүй, хододоо түрүү зэргэдэ ябаха гээшэ мүнөө залуушуулай заншал болонхойл даа.

Клава түрүүшын шалгалта һайнаар барижа гараа, үбэлжэлгэ һайнаар үнгэрнэ, орын һүрэг гарза гайда ороогүй гэһэн мэдээнүүд бэлшээринүүдһээ абтана. Оро адуулдаг басаган тухай корягска тундрада мүнөө олондо мэдээжэ болонхой. Клавын эсэгэ, «Полярная звезда» гэжэ совхозой звеное даагша, басаганайнгаа ажалаар сэдьхэлээ хананги.

М. ЖИЛИН,
ТАСС-ай корр.

Корягай национальна округ.

ОРОШОН — МЕХАНИЗАТОРНУУД

Провиденска техническэ мэргэжэл олгохо училищида шэнэ отделени нээгдэбэ. Үргэн олон мэргэжэлэй орошод-механизаторнуудые эндэ бэлдэжэ эхилээ.

Хэшээлнүүдэйнь программа нилээд үргэн ехэ. Һурагшадынь зоотехниин ба ветеринариин үндэһэ һуурие ойлгожо абана, вездеход, трактор болон мото-шарганнуудай байгууламжые, тэдэниие ашаглаха гуримые шудална. Тэрээнһээ гадна, нүүдэл радиостанцинуудые хэрэглэн, микрофонно хэлхээ холбоо байгуулха шадабарида һурана. Энэ отделениие дүүргэгшэд нүүдэл стануудта кинофильмнүүдые харуулха эрхэтэй болохо.

Чукоткодо 30 эдир залуу хүбүүд шэнэ мэргэжэл шудалжа эхилээ. Эдэнэр гол түлэб холын Хойто зүгэй бага үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд болоно. Һурахыень тэдэниие оро үсхэбэрилдэг ажахынуудай коллективүүд һанамжалан дурадхаа.

Чукоткодо орошоной эгээн лэ үнинэй мэргэжэл шэнэ удхатай боложо байна.

Е. ДЕНИСОВ,
ТАСС-ай корр.

Чукотско национальна округ

Н. ПРЖЕВАЛЬСКИИН ХЭРЭГ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭГШЭ

Нютайнгаа хүн, мэдээжэ эрдэмтэ-зүүн зүүгэй оронуудые шэнжэлэгшэ Г. Ц. Цыбиковэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе тэмдэглэхэ бэлэдхэл СССР-эй Географиин бүлгэмэй Агын таһаг хэжэ байнхай. Тэрэ мүргэлшэн хэбэртэйгээр Түбэд орондо аяншалжа, Н. М. Пржевальскиин захяае дүүргээ. «Азида минии хүсэд дүүргээгүй хэрэгые ондоо, бүри золтой аяншан түгэсхүүжэ»— гээд, Н. Пржевальский бэшэһэн юм. Эрэлхэг зоригто аяншан энэ зуун жэлэй эхээр харинхидта хорюултай Түбэд орондо шурган орожо, научна ехэ хүдэлмэри хээ. Тэрэ Будын шажан тухай томо ном бэшээ, түбэд арадай һуудал байдал ба түүхые тэмдэглэлнүүд соогоо научна ёһоор үндэһэлэн баримталжа харуулаа.

Наукада ехэ туһа нэмэри оруулһанайнгаа түлөө Ородой Географическа бүлгэмөөр «Һасые эрхимээр шэнжэлһэнэй түлөө» гэжэ зорюута бэлдэгдэһэн медаляар шагнагдаа.

Аяншалгаһаа бусажа ерэһэнэйнгээ һүүлээр эрдэмтэ Владивостогто, Улаан-Үдэдэ научно-педагогическа ехэ хүдэлмэри хээ. Эрхүүгэй университедэй профессорээр тэрэ һүүлшынгээ жэлнүүдтэ хүдэлөө.

Агинск тосхоной түбтэ Г. Цыбиковтэ дурасхаалай хүшөө бодхохо гэжэ нютагаархидынь шиидхээ.

Л. ФАДЕЕВ,
ТАСС-ай корр.

Агын буряадай национальна округ.

... мянга шахуу норвежецүүдэй ажабайдал, бүхы на... ...ь далайтай, загаһа бариха ба тэрэниие үйлэдбэ... ... хэрэгтэй холбоотой юм. Норвегиин эрье шадарай ...удай ба олтирогуудай арад зоной гол эдеэниинь ... болодог. Эндэ баригдаһан загаһанай ехэнхи ху...далхэйн бүхы оронуудта, тэрэ тоодо Советскэ Со... ...ше худалдагдадаг.

... мянга гаран загаһашад жэлэй ямаршье ... хойто зүгэй шэмэрүүн хүйтэн уларилда өөрынгөө ... ажалые дүүргэһээр лэ ябадаг. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ:** за...барилгын үедэ.

НТБ — ТАСС-ай фото.

Номой таг

ПОЭДЭЙ ТҮҮБЭРИ ЗОХЁОЛНУУД

Поэт Ч-Р. Намжиловай эгээл түрүүшынь «Сэлмэг үдэр» гэжэ номой хэблэлһээ гараһаар, хори гаран жэл үнгэрөө. Тэрэ гэһээр олон номшье гараа, поэмэнүүдшье бэшэгдээ.

Мүнөө жэлдэ Чимит-Рэгзэн Намжиловай «Түүбэри зохёолнууд» гараба. Энэ ном соонь хорёод жэлэй туршада бэшэгдэһэн эрхим шүлэгүүд оруулагдаба.

Буряадхан оромнай
уужамхан даа,
Буусаараш илгараад
яахал юм даа,
Бууралхан аба эжын
үлгы һэн даа,
Бултанай жаргаха
нютаг юм даа.

Арадай дуун болоjо суурхаһан «Хаанахинайл ааб?» гэһэн дуунайнгаа эдэ үгэнүүдээр поэт номойнгоо эпиграф хээ. «Эхин дуумни Ильич багшадаа» гэжэ нэрлэгдэһэн бүлэг соонь «Агуусхэ жэшээ» «Улаан талмай», «Разлив нуурай эрьедэ» гэһэн шүлэгүүд, «Эхын зүрхэн» гэжэ поэмэһээ хэһэгүүд ороо. «Он жэлэй суурян» гэһэн хоёрдохи бүлэг соо элдэб уянгата, зорюулгын шүлэгүүд багтаһан байна. Гурбадахи бүлэгынь — дуунууд. Тэрэнь «Хонгёохон хоолоймнай» гэжэ нэрэтэй. Ч-Р. Намжилов— дуунай үгэ зохёодог поэдүүдэй нэгэн. «Хаанахинайл ааб?», «Үгыл байн даа», «Сагаан далитай гулабхаа», «Жагсыт, арадууд, тэмсэлдээ» болон бусад мэдээжэ дуунууд оролсоо. Удаадахи бүлэгынь «Шог зугаа» гэжэ нэрэтэй. Тэрээн соонь шогтой, ёгтотойгоор бэшэгдэһэн шүлэгүүд бии.

Ц. ДОНДОГОЙ.

...ГДАД

...ак дэбжэлтын ...аар дабшана

ТАСС

...һэн хэдэн һарын ... соо ирак арадай ажа... ... шухала үйлэ хэ... ... болоһон байна.

... оронуудай «Ирак ...ум компани» гэжэ ... ехэ монополитой ...даан саг соо тэмсэл хэ... Ирак илалта туйлаа. ...нополиин 1972 оной ... гүрэнэй мэдэлдэ аб... ... һүүлээр Ирагай ...льствада хашалта ...лта хэхые һэдэһэн ... 1973 оной мартын ... монополиин түлөөлэг... ... хэһэн хэлсээнһээ ... Ирак нефтиин... ... баялигуудые мэдэл... ... Нефтиин бүхы бая... ...ые гүрэнэй мэдэлдэ ... тула Ирагай хэһэн ... Советскэ Союз, бу... ...цналис оронууд ехэ ...үргэнэ. Энэ туһалам... ... Ирагай Республи... ...зидент Ахмед Хасан ... ба Ирагай бусад ...илэгшэд үндэр сэг... ...үгэнэ.

... оронуудаи газар дээ... татагдаһан нефтиин ... ашаглаха тухай Ирак ... Сиритэй хэлсээ ... байна. Энээнэй ... Ирагай нефть Дундада... ...айн портнуудта хүр...

...ска асуудалые эбэй ... шиидхэхэ тухай 1970 ... мартын 11-нэй мэдүүл... ... орон доторой ...ческэ ажабайдалда ... ушар болоо. Тэрээн... ... үнгэрһэн гурбан ... турша соо һандаргагдаһан һуурин тосхонууд һэргээгдээ, шэнэ һургуулинууд, больницанууд баригдаа. Тус мэдүүлгэ бодото дээрэнь бэелүүлхэ замда ехэ бэрхэшээл түбэгүүд тохёолдоно. Тиигээшье һаань, «мэдүүлгын бүхы дүримүүдые бэелүүлхые правительство оролдоно» гээд Ирагай Революционно командованиин Совэдэй Түрүүлэгшын орлогшо Саддам Хусейн тэмдэглэбэ.

Национальна ажал ябуулгын программын үндэһөөр Национальна фронт байгуулхын тула ороной түрүү үзэлтэй хүсэнүүдэй хоорондо харилсаа холбоон байгуулагдана.

Экономическа ба техническэ харилсаа холбоо байгуулха тухай совет-ирак түрүүшын хэлсээнэй баталагдаһаар 14 жэлэй ой байгша оной мартын 16-да гүйсэһэн байна.

СССР-эй туһаламжа, дэмжэлгын ашаар Ирагай промышленностиин шэнэ һалбаринууд хүгжэнэ, 40 гаран барилга ашаглалтада оруулагдаа, Дүтын Зүүн зүгтэхи эгээн ехэ Тартар-Евфрат гэжэ каналай барилга хэгдээ.

1972 оной апрельдэ гар табигдаһан СССР-эй Ирагай хоорондын хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай договор хоёр ороной хоорондохи экономическа, соёлой ба бусад харилсаае хүгжөөхэ бата бэхи үндэһэ һуури болоно.

хилын саанаһаа

телефон·телеграф·радио

ДЕЛИ

Ядерна энергетикэ хүгжөөхэ хэмжээнүүд

ТАСС

Ядерна энергетикэ хурдан түргөөр хүгжөөхын тула Индидэ ехэ хэмжээнүүд абтана гээд премьер-министр Индира Ганди, парламентын арадай палатада үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлээ. Атомна электростанцинуудые байгуулгаһаа орон доторхи энергетическэ элшэ хүсэнэй асуудал гол түлэб шиидхэгдэхэ байна гээд тэрэ тэмдэглээ. Национальна экономико хүгжөөхэ табадахи табан жэлэй түсэбэй проект радиоактивна минералнуудые малтан абалгаяа үргэдхэхэ зуураа. орон дотор баригдажа байһан атомна электростанцинуудые олошоруулхые хараална.

ХАНОЙ

Делегациин буруушаалга

ТАСС

Дүрбэн талын сэрэгэй хамтын комиссида ородог Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын сэрэгэй делегациин толгойлогшо генерал Чан Ван Ча үгэ хэлэхэдээ, Холбоото Штадуудай буу зэбсэг Урда Вьетнамда хуули бусаар эльгээжэ байһые буруушааба.

Холбоото Штадуудай буу зэбсэгээр Урда Вьетнамые хангалга Вьетнамай асуудалаар Париждахи хэлсээе бүдүүлигээр эбдэһэн ушар болоно гээд генерал Чан Ван Ча тэмдэглээ.

Холбоото Штадуудай зэбсэг хэрэгсэлнүүдые Японһоо Дананда хуули бусаар асарһыень буруушааба.

БОНН

ПЕКИНЭЙ ЕВРОПЕЙСКЭ ПОЛИТИКЫН ЗОРИЛГОНУУД

ТАСС

Европын гүрэнүүд тушаа Пекинэй бэелүүлдэг политикада зорюулһан статья «Нойес рейн-цайтунг» газетэ тунхаглаба. Газетын һанамжаар, Хитадай бэелүүлдэг гадаадын политика даншье юрын байна: «Ородуудта аша туһатайл һаа — муу, тэдээндэ хохидол ушаруулха һаа — һайн».

Тиимэһээ Европодо зүүнэй ба баруунай оронуудай хоорондо хөөрэлдөөнүүдэй үнгэргэгдэхэ үедэ үшөө нэгэ гүрэн — Хитад баруунай оронуудтай хамта дуугай байна гээд газетэ саашадаа бэшэнэ. НАТО-е хүсэн түгэс бүлэглэл болгохын түлөө Пекин тэмсэнэ.

Тиимэһээ Бонной зүгһөө «зүүнэй оронуудтай амжалтатай һайн политика бэелүүлгэ», аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөн, Европын оронуудай буу зэбсэг бүтээн гаргалгаяа хороолго Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдтэ ехэл таарамжагүй бшуу.

САНТЬЯГО

Правительстваяа шэнэдхэн хубилгаха тухай шиидхэбэри

ТАСС

Правительстваяа шэнэдхэн хубилгаха гэһэн шиидхэбэри Чилиин президент Сальвадор Альенде абаба. Ороной конституциин үндэһөөр, мартын 4-дэ үнгэргэгдэһэн парламентын һунгалтын һүүлээр президент правительствынгаа хуушан бүридэлые тараажа, шэнэ гэшүүдые томилхо ёһотой. Правительствын шэнэ бүридэл һаяар соносхогдохо.

Урда Африкын Республикада нютагай зоной 70 процент шахуунь «хариин зон» гэжэ тоологдодог. Хэдэн жэл соо Форстерой правительство «сагаан газар дээрэ хара тэмдэг үгы болгохо» гэһэн зэбүүрхэмэ политика бэелүүлжэ байдаг. Жэл бүри эндэ 100 мянга шахуу африканецууд өөрынгөө нютагһаа сүлэгдэдэг байна. Тэдэниие «бантустанууд» гэжэ нэршэһэн тусхай һууринуудта оруулдаг. Эндэ ямаршье промышленна предприятинууд гү, али ашагта малтамалнуудые олзоборилдог газар үгы юм. Энэ тосхонуудай арад зон үлэн хооһоор, элдэб үбшэнһөө боложо хосоржо һалаха гэжэ правительство хараална. Зураг дээрэ: Наталь провинцидахи Екувукени тосхоной үхибүүд.

ТАСС-ай фотохронико.

ТОКИО

ШУХАЛА АСУУДАЛ ЗҮБШЭЛЭЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭГДЭХЭ

ТАСС

Валютын үнын буулгын гол шухала асуудалнуудые зүбшэлэлгээ үргэлжэлүүлхын тула хорин ороной комитедэй Вашингтондо үнгэргэгдэхэ зүблөөндэ хабаадахыень Японой финансын министр К. Аитиие эльгээхэ гэһэн шиидхэбэри Японой правительство абаба. К. Аити национальна аюулгүйе сахиха талаар США-гай президентын туһалагша Г. Киссинджертэй, финансын министр Дж. Шульцтай уулзаха байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаанай экономическа харилсаан хёмороотой болоһон байна. Тиимэһээ энэ асуудалые зүбшэн хэлсэхэ юм.

ВАШИНГТОН

Р. Никсон Дж. Шульцтай уулзаба

ТАСС

США-гай президент Р. Никсон финансын министр Дж. Шульцтай Сагаан байшан соо уулзаба. Советскэ Союз ба Баруун Европын зарим оронуудта ошожо ерэһэн тухайгаа тэрэ президентдэ элидхээ.

РИМ

Үгээ ойлголсобо

ТАСС

Дипломатическа харилсаа тогтоохо тухай Итали, Вьетнамай Демократическа Республика үгээ ойлголсобо. Иимэ шухала шиидхэбэри абахадаа, «хоёр арадай аша туһада али бүхы һалбаринуудта харилсаамнай улам хүгжэхэ аабза гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлээ» гээд коммюнике дотор заагдана.

БРЮССЕЛЬ

Хүдэлмэригүйшүүл олошорно

ТАСС

«Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай зургаан орондо (Англи ба бусад оронуудай тэрээндэ орохоһоо урид) 1971 ондо 1,4 миллион хүнэй хүдэлмэригүй байһан һаань, 1972 ондо 1,6 миллиондо хүрэһэн байгаа. Харин мүнөө хүдэлмэригүйшүүлэй тоо улам үргэдэжэ байна гээд Европын «юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронуудай комиссиин түрүүлэгшын орлогшо П. Хиллери эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ.

Баруун Европодо харинн оронуудай хэдэн миллион хүдэлмэришэн ахир түлюур байдалда ажаһуна гээд Хиллери сэхэ руунь мэдэрхэ саатай болоо.

ЛОНДОН

Металлургнуудай тэмсэл дэмжэнэ

ТАСС

Великобританиин Компартиин Генеральна секретарь Джон Голлан Матеруэллдэ (Уэльс) үнгэргэгдэһэн митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, промышленностиин энэ һалбарида консерваторнуудай правительствын бэелүүлжэ байһан политика буруушаажа, хэдэн арбаад мянган металлургнуудай тэмсэлые коммунистнууд дэмжэнэ гээд тэмдэглэбэ.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

Хонгёо дуута, шаг шууяата үхибүүдэймнай унинэй хүлеэһэн хабарай амаралта уржадарһөө эхилбэ. Үхибүүд энэ амаралтаяа сэнгүү хүхюунээр, туһатайгаар үнгэргэхые оролдодог болонхой. Манай корреспондент республикын Гэгээрэлэй министерствын хүүгэдэй аяншалагшадай республиканска станциин методист И. Д. Богомолов, Буряадай АССР-эй облпрофсоведэй аяншалагшадай бюрогой таһагые даагша Р. А. Серебрякова гэгшэдтэй хөөрэлдэжэ, доро толилогдоһон асуудалнуудта харюу абаба.

ҺУРАГШАДАЙ ХАБАРАЙ АМАРАЛТА

АСУУДАЛ: Республикымнай һургуулинуудай һурагшад хабарайнгаа амаралтада ямар хото городуудаар аяншалхань гээшэб?

ХАРЮУ: Манай республикын һургуулинуудай һурагшад жэл бүри олооро холын аяншалгада гаража, Эхэ оронойнгоо хото городуудтай танилсадаг болонхой. Мүнөө жэл эдэнэр Ярославль, Москва, Новгород, Ленинград, Волгоград, Свердловск, Фрунзе, Ташкент, Томск, Эрхүү, Братск, Владивосток болон бусад городуудта хүрэжэ, түүхэдэ ороһон үзэсхэлэн газарнуудтайнь танилсажа ерэхээр аян замдаа мордобо.

АСУУДАЛ: Республикын ямар һургуулинуудай һурагшад холын аяншалгада мордобоб?

ХАРЮУ: Хэжэнгын дунда һургуулиин 10-дахи классай 30 һурагшад, Захааминай аймагай Үлэгшэнэй дунда һургуулиин 9-дэхи классай 25 хүн Ленинград хотын түүхэтэ газарнуудтай танилсаха зорилготойгоор мүнөөдэр аян замда мордобо. Улаан-Үдын 52-дохи һургуулиин 20 һурагшад Томск хототой танилсаха болоно. Тус һургуулиин физикын багша А. Б. Воробьева 10-дахи классайнгаа 20 һурагшадта Томскын политехническэ институдай, университедэй музей, лабораторинуудые харуулха хүсэлэнтэй. Атомна реакторнуудай түхеэрэлгэ, университедэй һайн түхеэрэлгэтэй лаборатори, музейтэй танилсалгань, физикээ үзэхэдэнь туһатай байха. Мүн Улаан-Үдын гурбадахи һургуулиин наймадахи классай һурагшад Н. А. Фролова багшатаяа Эрхүү хото ошожо, декабристнууд тухай материал суглуулха юм. Эдэнэр гурбан жэлэй саада тээ һургуулиингаа хизаар оронoo шэнжэлхэ музей нээхэдээ, декабристнуудай ажабайдалаар һонирхоһон байгаа. Эдэнэр амаралтынгаа үедэ республикынгаа Гусиноозерск, Новоселенгинск, Баргажан ошожо, һонирхолтой материал суглуулжа ерээ һэн. Үнгэрэгшэ жэлдэ, мүн хабарайнгаа амаралтын болоходо, Петровск-Забайкальск хүрэжэ, декабристнуудай ябаһан газар үзэжэ, шухаг зүйлнүүдые суглуулжа, музейдэ табиһан юм. Республикымнай гурба мянгаад һурагшад түүхэтэ газарнуудтай танилсахаар самолёт болон поездоор холын аян замда мордобо.

АСУУДАЛ: Бусад һургуулинуудай һурагшад хабарайнгаа амаралтын үедэ хаана ошожо, юу хэхэ түсэбтэй гээшэб?

ХАРЮУ: Һурагшадай дунда дэлгэрһэн «Эхэ оромни» гэһэн хоёр жэлэй аяншалгада хабаадалсажа, шухаг, һонирхолтой материал суглуулһан пионернүүдэй түлөөлэгшэд аймаг, республика соогоо түрүү һуури эзэлээ һэн. Тэдэнэрэй — Баргажанай, Прибайкалиин аймагай Түрхын, Кабанскын аймагай Каменскын, Сэлэнгын аймагай Юроогэй, Хоринн, Улаан-Үдын нэгэдэхи интернат-һургуулиин һурагшад үетэн нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгарһан байгаа. Мүнөө эдэнэр хэжэ эхилһэн ажалаа саашань үргэлжэлүүлжэ, аймагайнгаа нютаг нуганyудаар аяншалха байна. Энээнһээ гадна республикын һургуулинуудай 500-гаад һурагшад Улаан-Үдэ ерэжэ, хотынгоо предприяти, эмхи зургаануудай хүгжэлтэ, ургалтатай танилсаха, зариманиинь Дээдэ-Онгостойн, Сурхайта нуурай, Байгал далайн эрьедэ түбхинэһэн пионернүүдэй «Прибой», «Орленок» лагерьнуудта ошожо, сэбэр агаарта сэнгэхэ, амарха.

Республикын Гэгээрэлэй министерствын хүүгэдэй аяншалагшадай республиканска станциин методистнууд Н. Д. Ажеева, Л. Т. Похоева гэгшэдэй хүтэлбэри доро һурагшад городой түүхэтэ газарнуудтай танилсаха.

ЭДИРШҮҮЛЭЙ ТООСООН

Һургуулинуудай уран һайханай бүлгэмүүдэй республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан харалга Сэлэнгын аймагта эхилбэ. Уржадар Ноёхоной, Үбэр-Зөөхэйн, Новоселенгинскын дунда, Новоселенгинскын 8 жэлэй һургуулинуудай уран һайханай бүлгэмүүдэй харалга үнгэрбэ. Дүрбэн коллективэй бэлдэһэн концертые харахадаа, нютаг бүхэнэй һургуулинуудта хүүгэдэй оюун бэлиг, шадабари дээшэлүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулагдана гэжэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Һурагшадай программада оруулагдаһан Эхэ орон, Буряад нютаг тухай олон дуун соёлой ордоной сценэ дээрэһээ зэдэлээ. Мүн эдиршүүлэй уран гоёор уншалга олоной анхарал татаа. Тэдэнэй дундаһаа Ноёхоной дунда һургуулиин уран һайханай бүлгэмэйхидэй бэлдэһэн концерт олоной һайшаал, магтаалда хүртэбэ. Тус бүлгэмые һургуулиин библиотекые даагша Ольга Содномовна Амаголонова хүтэлбэрилдэг юм.

Һургуулиин һурагшадай уран гоёор гүйсэдхэһэн хатар жюрин үндэр сэгнэлтэ абаһан байна. Жэшээнь, ахэ классуудай хүбүүд, басагад монгол хатар, мүн залуушуулай хатарые уян нугархай, шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ шадаа.

Тус һургуулида уран һайханаар уншагшадай конкурс үнгэргэгдэһэн юм. Тэндэ түрүү һуури эзэлһэн һурагшад харалгын концертдэ хабаадалсаһан байна. 9-дэхи классай һурагша Шура Дармаева уран зохёолшо Сергей Михалковой «Манай парти», 8-дахи классай Зина Цыдыпова поэт Цэдэн Галсановай «Баян даа дуугаар Буряаднай» гэһэн шүлэгүүдые уянгатай гоёор уншажа, бултанай һайн сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна.

Үбэр-Зөөхэйн дунда һургуулиин һурагшадай бэлдэһэн концерт жюрин һайн сэгнэлтэдэ хүртэбэ. Эдэнэрэй гүйсэд хэһэн хатар, дуулаһан дуун, уншаһан шүлэгүүд олоной альга ташалгаар угтагдаа. 10-дахи классай һурагша Виктор Будаев республикынгаа 50 жэлэй ойдо зорюулжа зохёоһон «Буряад оромни» гэһэн шүлэгөө уншажа үгэбэ. Гоё һайхан хубсаһа үмдэһэн эдир басагад, хүбүүд хатар уян нугархайгаар гүйсэдхэжэ шадаба. Арбадахи классай басагад Чингис Навловай «Улаан-Үдэ тухай» гэһэн дууе дуулажа, һайн сэгнэлтэ абаба. Аймагай бусад һургуулинуудай бэлдэһэн һайн программатай концертнүүдэй харалга үнгэрөө.

Л. СЛЮНКИНА.

БЭРХЭНҮҮДТА!

Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай буряад хэлэ, бэшэгэй таһагай 4-дэхи курсын арба гаран студентнэр Хоринн аймагай Тээгдын дунда һургуулида багшалалгын практика гаража байна. Студентнэр хэшээлнүүдые үгэхэһөө гадна, классуудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ехэ эдэбхитэйгээр ябуулна. Нина Банеева, Сергей Бабуев, Арима Бальжирова, Сэсэг Батомункуева, Аня Ринчинова, Энгельсина Цыренова, Валентина Раднаева, Светлана Ермоева, Дашима Жамьянова, Намсалма Цырендашиева, Роза Цыбенова, Александра Раднаева, Долгор Цыренова, Нина Дашиева гэгшэд хэшээлнүүдээ һайнаар үгэнэ. Гадна, даалгагдаһан классуудтаа хүүгэдэй наһанда тааруулагдаһан хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Мүн классһаа гадуур эмхидхэдэг хэмжээ ябуулгануудынь ехэ һонирхолтой.

Февралиин һүүл багта Хоринн аймагай һургуулинуудай директорнуудай семинар Тээгдэдэ болоо. Тэрэ үедэ гэдэнэй урда студентнэр гоё концерт, хатар наада харуулһан байна. Студентнэр шалэһэн мэргэжэлээрээ һайн бэлэдхэл абаа гэжэ директорнүүд тэмдэглээ. «Түүхэ ба хэлэ, бэшэгэй факультедэй буряад таһагые бэрхэнүүд хүбүүд, басагад дүүргэхээ байна гэжэ бидэ концерт хараад мэдэбэбди»,— гэжэ Хоринн аймагай Соведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Баяндай Санжиевич Шойнжонов үгэ соогоо тэмдэглээ.

Мартын 3-най үдэшэ студентнэр Буряадай АССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулһан буряад совет литература болон искусство тухай вечер һургуулиин бүхы һурагшадтай хамта үнгэргөө. Студентнэр литературын, искусствын асуудалаар гурбан элидхэл уншаа. Мүн тэрэ үдэшэ «Зүрхэнэй дуун», «Үргэн баян Тээгдэмнай, зүрхэн соомнайш ходоо», «Алдарта Байгал арюухан далай» гэһэн уран зохёолой ханын һонин студентнэрэй гараар гаргагдаа.

Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан воскресингүүдтэ хабаадалсахадаа, студентнэр хонишодто, һүнэй фермэнүүдтэ ошожо, ажал хэжэ, совхозой комсомолой эмхиин зүгһөө һайшаалда хүртөө.

Мартын арбаадаар студентнэр совхозой нэгэ отделени болохо Тохорюугта һууринай ажалшадай урда республикынгаа 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан лекци уншажа, һүүлдэнь концерт харуулаа.

Студентнэр эдэ бүхы һайшаалта хэрэгүүдэйнгээ түлөө һургуулиин дирекциин зүгһөө баяр баясхаланда хүртэнэ. «Бэрхэнүүдтэ, студентнэр!» гэхэ дуран хүрэнэ.

Н. НАНЗАТОВ,
Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша.

Болоһон ушар

ГАЗАА ОРОҺОН ШЭЛҮҮҺЭД

Зэдэ голой эрье дээрэ самсаалтан бууһан саб уулын хормойпоо нохойнуудай абьяастайгаар аржаганалдан хусахань ара хүбшые сууряатуулан байба.

— Юутээ хараһан төөримэд бэ?...

— Юун байгаадхиха һэм даа. Хэрмэ, жэрхи хараад, хэтэржэ байһан нохойнууд ааб даа, — гэлдэжэ тэрэ үглөөгүүр Баруун-Оёор нютагай зарим зон «нохойшье хусаба» гэжэ тоогоогүй һэн. Эгээл тэрэ үедэ интернат һургуулиин кочегаркада ээлжээтэ ажалдаа байһан Даша-Дондог Дугарсурунович хүүежэ байһан бүлүүрээ болюулаад, газаашаа гарахадаа, нохойнуудай хүбшэдэ дуурьягдажа байһан эбдүүсэнги хусалдаа шагнаархаба. Мүн даа, Баатар Джек хоёрни ха юм. Шолмохонуудни сохом лэ нэгэ юумэ тогтоогоо гү, али модолуулаа байна гэжэ бодомсоороо, гэр тээшээ шамдуухан ошобо. Буугаа абаад, уданшьегүй Зэдын баруун бэедэ гарахадань, хоёр нохойнь дүтэхэнөөр ургаһан хоёр шэнэһэ тойроод гани галзуу бололдожо байба. Ангуушанай обёоржо харахада, хоёр залуу шэлүүһэн хоёр шэнэһэнэй оройдо гарашанхай, нюргаяа хүрхылгэн шуухиралдажа, нохойнуудые улам гааруулна. Тэрэ гэхын забһарта буугай абяан удаа дараалан нээржэ, хүбшэ, уулаар дамжан сууряатажа үрдеэдүй байхада, хоёр арьяатан хүр саһан руу унаа һэн.

Голой баруун эрьедэ хоёр шэлүүһэн алагдаба гэжэ дуулахадаа, эндэхи интернат һургуулиин хажууда түбхинэһэн «Красный Октябрь» колхозой хонидой отарые даагша Дэмбэрэл Гурожапович Очиров:

— Тэдэ арьяатад хэзээ гүй хонидтомнай орожо хохидуулха байгаа ёһотой. Байза, хэдышье жэл үнгэршэбэб даа: хоёр томо шэлүүһэн харанхы боломсоор лэ хонидоймнай хотон руу тэгүүлжэ, хүл мүрымнай алдахуулагша бэлэй, ой-е, муухайл золигууд даа, — гэбэ.

Үнэхөөроошье, 1968 оной үбэл дурсагдагша отарын хонидой хотондо шэлүүһэдэй ороһон, тэдэнэй хюдагдаһан тухай «Буряад үнэн» газетэдэ бэшэгдэһэн юм. Тиихэдэ Даша-Дондог ангуушан отарада, зорюута ерэжэ, шэлүүһэдые мүрдэһөөр мүрдөөд, Зүүн-Үндэрэй жалгата ой соо арьяатадай «шархи хатааһан» байгаа.

Нинтын хони, малда добтолдог арьяатан ангуудые хюдаһан ушар хадалиг, хүбшэтэ Захаамида олонто үзэгдэдэг.

...Нэлэнхы ехэ хүбшээ хэдэрһэн Бага, Ехэ Хамар дабаануудай хүмэг байсанууд, Ара Тори, Алцаг нютагуудай хойморoор жэлэй дүрбэн сагта эдир наһанһаа агнажа үзэһэн Даша-Дондог Даржаповай мэргэн һомондо үнгэрэгшэ үбэл гурбан шэлүүһэн оногдоо юм.

Б. ЖАНЧИПОВ.

Захааминай аймаг.

ҮНИНЭЙ КОММУНИСТ—СТУДЕНТНЭРТЭ

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай физико-математикын факультедэй студентнэртэ Буряад оронд совет засаг тогтоолсоһон М. Н. Ербановай һамган, нүхэр, соратнигынь ябаһан, 1926 онһоо КПСС-эй гэшүүн С. Я. Ербанова айлшаар ерэһэн байгаа.

Студентнэрэй хүндэтэ айлшан өөрынгөө ажабайдал тухай, Москвада, Плехановай нэрэмжэтэ институтда яажа һураһан тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Савранна Яковлевна тэндэ һуража байхадаа Москвагай фабрика, заводуудай хүдэлмэришэдтэй уулзажа, хөөрэлдөө үнгэргэдэг байһанаа һонирхолтойгоор хөөрэбэ.

Нүхэр Ербанова үгынгөө түхэсхэлдэ М. Н. Ербановай ажабайдал, ажал ябуулга, Ербановай арад зоной дунда эмхидхэлэй, ойлгуулалжын хүдэлмэри яажа ябуулдаг байһан, тэрээн тухай бэшэгдэһэн номууд тухай бэшэгдэнхэй гэжэ студентнертэ хөөрэжэ үгэбэ.

Студентнэрэй зүгһөө үгэ хэлэһэн 516-дахи группын комсорг Н. Цыдыпова һонирхолтой хөөрэлдөө хэһэндэнь Савранна Яковлевнада баяр баясхалан хүргөөд, танай захяа заабари ажал хэрэгтээ хэрэглэжэ ябахабди гэжэ найдуулһан байна.

Е. АТУТОВА.

Суута артистка—манай айлшан

Киногой мэдээжэ актриса Татьяна Конюхова республикымнай ниислэл хото—Улаан-Үдэдэ айлшаар ерээд байна. «Прогресс», «Октябрь» кинотеатрнууд, «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй редакцида уулзалгануудые үнгэргөө.

«Необыкновенное лето», «Солнце светит всем», «Карьера Димы Горина», «Гори, гори, моя звезда» гэхэ мэтэ олон түмэн харагшадта мэдээжэ болоһон 30-аад шахуу фильмдэ РСФСР-эй габьяата артистка гол рольнуудые гүйсэдхэһэн байна. Тэрэнэй түрүүшын кинодо наадаһанһаа хойшо 25 жэл үнгэрөө. Энэ хугасаа соо бэлигтэй актриса дүй дүршэлөөр баяжаһан, творческо талаараа нилээд ургаһан байха юм.

«Тайна предков» гэжэ фильм республикымнай экрануyд дээрэ харуулагдаһаар балайшье удаан болоогүй. Энэ картинада Татьяна Конюховагай шэнэ рольтой танилсаһанаа харагшад элихэн һанана ёһотой.

— Шэнэ рольдо наадаха бүреэ артист бухэн бэлиг шадабаряа, арга боломжоёо дахин дахин шалгажа үзэдэг байна. Энэ хадаа эсэшэ сусашагүй ажал болоно. Юуб гэхэдэ, бэе бэедээ аб адлихан хүн ажабайдалда дайралдаггүй ха юм. Хүн бүхэн өөрын онсо абари зантай, хүсэл эрмэлзэлгэтэй байдаг гээшэ. Энэ өөр янзын түхэл шэнжые олондо ойлгуулха, харуулха шухала, — гэжэ Татьяна Конюхова хөөрэнэ.

М. МЕДОВАЯ.

Зураг дээрэ: киноартистка Т. Конюхова редакцида болоһон уулзалга дээрэ.
С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ХОНГЁО ДУУНУУД ЗЭДЭЛБЭ

Шэтын областиин «Аянга» гэжэ эстрадын, буряад дуу, хүгжэмэй ансамблиин артистнар Цахирай соёлой байшанда концерт табиба. Хүршэ областьһоо ерэһэн айлшадай наада хараха дуратайшуул олон байжа, бултандань һуури хүртөөгүй, Заримашуул хүн дээрэ зогсохо баатай болоо.

Дуушад Аюша Данзанов, Георгий Хмелёв, Цырен-Дулма Цонжилова, Дарима Тугдумова, Сэндэма Ханзанова гэгшэдэй ород, буряад, монгол арадуудай дуунуудые хонгёо һайханаар хангюурдахада, альга ташалган үни удаан замхаагүй.

Цахир тосхоной хүн зон удха түгэлдэр концерт харахандаа урма баяртайнууд гэр гэртээ тараа һэн.

Б. ШОЕНОВ.

«ДОНОРОЙ ҮДЭР» ҮНГЭРГЭГДӨӨ

Зэдын аймагта мартын 20-һоо 23 болотор «Донорой үдэр» үнгэргэгдөө. Буряадай АССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын шуһа абадаг республиканска станциин бүлэг врачнар Улаан-Үдэһөө эндэ ерэһэн байна. Аймагай ажалшад энэ шухала хэмжээ ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ «Донорой үдэрэй» үнгэргэгдэхэдэ 385 хүн шуһаяа үгэһэн байгаа. «Октябрьский», Борьёогой совхозуудай директорнүүд П. Т. Тарабукин, Б. П. Хомутов, Петропавловкын харгы замай предприятиин хүдэлмэришэн Н. И. Якимов, Оёорой совхозой, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарьнар А. С. Аржанович, Ф. Ц. Цыемпилов, партиин райкомой инструкторнууд А. Г. Вербилов, Д. А. Сукнев гэгшэд донорнуудай тоодо оролсоно.

Мүн эдэнэрэй олонхидынь һая үнгэргэгдэһэн «донорой үдэртэ» эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

М. ГАЛСАНОВ.

Шэнэ магазин соо...

Улаан-Үдымнай Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжаар шэнэ магазин һая нээгдээ. Энэ магазинда нюдэнэй шэлдэ хэрэгтэй зон олоороо ороно, магазинай үүдэн орой хаагданагүй гэхээр. Би нюдэнэй шэлдэ хэрэгтэй аад, энэ сүлөөгүй хүдэлжэ байһан үүдые бусадта адли баһал тухашаруулбаб. Магазин соо орон сасуу ута оошорой «һүүл» болоод зогсоноб. Ээлжээн түргөөр урагшаа ябана гэхын аргагүй. Юрэдөөл урагшаа дабшана.

Зүгтөө тэндэ оошорто үни байжа шалагшад энеэдэ зугаагаар хэлбэрхэ ушартай байбабди. Би «һүүл» бэшэ болоһоор үнинэй, наймаалагын онгоошоходо дүтэлэнхэй байбаб.

...Гэнтэ обёорон гэһээм наймаанай онгоошходо байгша нюдэндөө шэлтэй үбгэжөөл нэгэ юумэ бэдэрнэ хэбэртэй. Гарынь хүүртигэйнгээ зүүн баруун, дээдэ доодо хармаануудаар тэмтэрнэ. Үмдэнэйнгөөш хармаан һуулаад үзэнэ. Нюурынь харахада гайхалаар бараһан янзатай. Нюдэниинь түргэн сабшадаг болобо. Шэшаргэнэһэн үрөөһэн гарынь ямаршьеб саарһануудые бажуунхай...

— Нюдэнэйм шэл үгыт, — гэжэ эсэстээ үбгэжөөл наймаалагшада хандаба.

Тойроод, дүтэ байһан бидэ юунэй болоһые хүсэд ойлгожо ядажа байнабди.

— Шэлытнай үгөө хамнайб. Нюдэндөө хэжэрхёогүй, гүт? — гэжэ наймаалагша Екатерина Хасанова хэлэбэ.

Үбгэжөөл абаһан шэлээ нюдэндөө хэжэрхёод, тэрэнээ бэдэржэ байһан байба. Тойроод байгшад енеэлдэбэбди. Наймаалагшашье енеэбэ.

Шэнэ нээгдэһэн «Оптика» гэжэ магазинда орожо, нюдэндөө хэрэгтэй шэл шэлэн абажа ябагты. Зүгтөө наймаалагшын үгэһэн шэлые мартажархёод, дахин эрижэ бү байгаарайгты.

Э. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Баргажанай номой магазинай худэлмэрилэгшэд худалдаа наймаанай түсэб ходо үлүүлэн дүүргэжэ байдаг. Жэшээбэл, үнгэрэгшэ февраль һарада 2700 түхэригтэ наймаа хэхэ түсэбтэй аад, 3500 түхэригтэ ном ба бусад зүйлнүүд худалдагдаа,— гэжэ энэ магазиниие даагша Вера Молновна Бурхинова хөөрэбэ. Бидэнэр Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэжэ угтахабди гэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус магазин соо.
А. МАНТАЕВАЙ фото.

Тобшохоноор...

☆ УЛААН-ҮДЭ. Горсоведэй элүүдые хамгаалгын таһагай шүдэ эмшэлдэг поликлиникын врач И. П. Лищенко, тэрэнэй туһалагша медсестра О. М. Хахинова Буряадай хладокомбинатда ходо ерэжэ, хүдэлмэришэдэй шүдэ эмшэлхэһээ гадна, шүдэеэ үбшэнһөө һэргылхэ тухай хөөрэлдөө үнгэргэдэг. Ажал дээрэнь ерэжэ бэеынь элүүрые үзэжэ байдагайнь түлөө хүдэлмэришэд тэдэнэртэ баяр хүргэнэ.

Б. ШАГЖИТАРОВ.

☆ ЗАХААМИН. Санагын дунда һургуулиин багша Б. Ш. Шойдоков уран зохёол бэшэжэ эхилһээр үнинэй юм. Тэрэ «Хэшээлэй һүүлдэ», «Эсэгын туһалагша» гэжэ рассказуудай согсолбори, «Дархан соло» гэжэ туужа хэблүүлжэ, уншагшадта мэдээжэ болонхой. Буряадай АССР-эй алдарта 50 жэлэй ойдо зорюулжа, «Санага» гэжэ романаа мүнөө дүүргэхээ байна. Энэ Роман 1973 ондо хэблэлдэ гарахаар хараалагдана.

Ш. БАКШЕЕВ.

☆ ХЭРЭН. Туранай совхозой шэнэ түб тосхон—Хойто голдо почтын шэнэ таһаг нээгдэбэ. Мүнөө нютагай зон бэшэг, посылка табихаяа хэдэн модондо оршодог Ниловэ пустынь ошохоёо болижо амаршоо.

Р-С. СЫМБЕЕВ.

☆ Партиин райкомой үүсхэлээр байгаалиие хамгаалха тухай асуудалда зорюулагдаһан суглаан эндэ үнгэргэгдөө. Райкомой агитаци болон пропагандын таһагые даагша А. Т. Мезенцев энэ асуудалаар элидхэл хэбэ.

Л. ТАПХАЕВ.

☆ БЭШҮҮР. Эстрада болон циркын артистнар Бэшүүрэй аймагта ерээд, концерт наада табижа ябана. Лилипудуудай ансамбль, дуу, хатар, акробатика, элдэб эди шэди, шог, ёг, конферанс, һургагдамал баабгай, һармагшан, нохойнуудай наадан программадань ороно.

Холын айлшад Дзержинскиин нэрэмжэтэ, Бэшүүрэй совхозуудаар, «Победа» колхозоор ябаад, үсэгэлдэр, мүнөөдэрһөө аймагай түб—Бэшүүр тосхоной соёлой байшанда концертээ табиха юм.

В. БОРИСОВ.

ТҮМЭР ЗАМАЙХИДАЙ УРИЛДААН

Мурманска областиин делакш хотодо санаар комотивай» Централь дэй түрүү һуури эзэ лөө үнгэргэгдэһэн мү дэ түмэр замай хүд лэгшэдэй 12 команда далсаба. Мүрысөөндэ дагшад — эрэшүүл 15 лометрэй, зайда, мү гэһэн эстафетэдэ у Мүн эхэнэр санаша километрэй, мүн 4х эстафетын урилдаа баадаһан байна.

Эндэ Зүүн-Сибир мэр замай команды манай спортсменүүд— гэй спортын клубай баазын директор В Смирнов, Зүүн-Си технологическа инст багша Надежда Вер гэгшэд хабаадалсаа гаа. 15 километрэй з спортсмен урилдаа. С 28-дахи хүн финишт жэ, зайгаа 58.07 се соо гаталба. Мүн Н Вершинина 5 километ наймадахи, 10 кило зайда арба нэгэдэх эзэлбэ. Эхэнэрнүүдэй эстафетэ дамжуулгаа гэгдэһэн урилдаада һуури эзэлһэн байгаа. данууд хоорондын дү хада, Зүүн-Сибирии замай команда зур һуури эзэлһэн байна.

Б. МИРОМА...

ПРАВДА БУРЯ...

Нэгэдэхи хуудаһ... Таряашадай Бүхэсою циалис мүрысөөндэ дагшадай хэлсээн. хуудаһан.

Хоёрдохи хуудаһ... «Ган гасуурые лажа б хаб»—В. Осиповой «Хүдөөгэй электроте гол зорилгонууд» — К хановай статья. Тур доторнай.

Гурбадахи хуудаһ... АПН-эй материалнууд лын саанаһа.

Дүрбэдэхи хуудаһ... «Далижажа шада» — менюк гэгшын статья. һонин. Манай айлшан.

СЭНХИР ЭКРА...

ХОЕРДОХИ ПРОГРА...

Улаан-Үдэ харуул...

10.00 — «Завтра, апреля» — үхибүүдтэ рюулагдаһан уран һа фильм. 11.20 — «Ч танца Вахтанг Чабу гэһэн телевизионно 12.10 — «50 жэлэй бэшэг» — 1925-дахи о

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА...

«Орбита» харуул...

13.05 — Һүүлэй 13.10 — «Будү һурагшадта зорюул дамжуулга. 13.40 — жэмтэ киоск». 14. Ю. Хазанов. «Я — Гуд» — телевизионно жэг. 15.20 — Үнгэтэ видени. «Кино-аян дай клуб». 16.20 — Армиин ба Флодой шэдтэ зорюулагдаһ жуулга. Офицерэй рел» гэжэ дээдэ ху хэгдэһэн репортаж. 1 Техническэ забһарлал. — Москвадахи В. В. ковскиин нэрэмжэтэ мическэ театрай т тоосоон. 19.00 — — һүүлэй һонинной ма. 19.30 — «Прик каномира Доласа» — шын уран һайханай (2-дохи сери). 20. «Правда» газетын по скэ шэнжэлэгшэ Ю. А ков телевизор хара асуудалнуудта харюу

Улаан-Үдэ харуул...

21.15 — Буряадай эй байгуулагдаһаар 5 лэй ойдо. «Арадай ур лигтэн» гэһэн кино валь. Улаан-Үдэ хоты тябрьска районой ур лигтэйшүүлэй концерт

МАРТЫН 26, ПОНЕДЕЛЬНИК

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА...

Улаан-Үдэ харуул...

19.00 — «Горн» — хай программа. 19. «Долоон хоногой (буряад хэлэн дээрэ). — «Техническэ мэдэ һонин. 20.25 — рондын шэнжэлэл. 20 «Түсэбтэ табан жэлэй тэ ажалай недели».

Редак...

Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1973 оной мартын 25. ● 4-дэхи хуудаһан ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-04389. Заказ № 18..